

TEBLİĞ

Tarım ve Orman Bakanlığından:

**BİTKİSEL ÜRETİME DESTEKLEME ÖDEMESİ
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2023/46)**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğ, ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı arttırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik, çiftçilere destekleme yapılmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 14/9/2023 tarihli ve 7613 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar kapsamında yapılacak; bombus arısı kullanım desteği, fındık alan bazlı gelir desteği, geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği, iyi tarım uygulamaları desteği, katı organik-organomineral gübre desteği, küçük aile işletmesi desteği, mazot ve gübre desteği, organik tarım desteği, sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği, sertifikalı fidan üretim desteği, sertifikalı tohum kullanım desteği, toprak analizi desteği, Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeline göre fark ödemesi desteği, yem bitkileri desteği ve sertifikalı tohum üretim desteği uygulamalarında görev alacak kurum ve kuruluşların belirlenmesi, tarımsal faaliyette bulunan çiftçilere yapılacak destekleme ödemelerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tebliğ, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesi ve 14/9/2023 tarihli ve 7613 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Alçak plastik tünel: Bir üretim dönemi için inşa edilen, altında yapılan bitkisel üretimde erkencilik amaçlanan, dış ortam şartları yetiştirilen bitki için uygun hale geldiğinde kaldırılan, bitkileri düşük sıcaklık, rüzgâr, yağmur, dolu, kuş ve haşerelerden korumak amacı ile bitki sıraları üzerine yarım daire kesitli yerleştirilmiş iskeletlerin üzerinin yumuşak plastik örtülerle örtülmesi sonucu elde edilen örtüaltı ünitelerini,
- b) Alım satım belgesi: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen şartlara uygun olarak düzenlenen ve çiftçiler tarafından ibraz edilen belgeyi,
- c) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- ç) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünü,
- d) Bireysel sertifikasyon: Gerçek veya tüzel kişilerin kendi tasarrufu altındaki alanlarda ürettikleri ürünlerin, kendi adlarına sertifikalandırılmasını,
- e) Bombus arısı: Örtüaltı tarımında polinasyon hizmetinde kullanılmak üzere denetimli koşullarda yetiştirilebilen, doğal koşullarda genellikle toprak altında yaptığı yuvada koloni halinde yaşayan bir yaban arısı cinsini,
- f) Borsa tescil beyannamesi: 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre düzenlenmiş belgeyi,
- g) BÜGEM: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünü,
- ğ) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresi tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- h) Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS): Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçilerin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanını,
- ı) ÇKS belgesi: Düzenleme tarihi itibarıyla çiftçilerin ÇKS'de yer alan bilgilerini gösterir belgeyi,
- i) Dane zeytin: Zeytin ağacından hasat edilen ve hiçbir işleme tabi tutulmamış zeytin meyvesini,
- j) Diğer ürünler: Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen ürünler dışında kalan ürünleri,
- k) e-Devlet Kapısı: Kamu hizmetlerinin ortak platformda, tek kapıdan (portal) sunumunu ve vatandaşın Devlet hizmetlerine elektronik ortamdan güvenli ve etkin bir şekilde erişimini sağlayan internet sitesini,

l) Elektronik-imza: Başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi,

m) ELÜS alım satım belgesi: 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında lisanslı depo işletmelerinde depolanan tarım ürünlerinin, alım satımı aşamasında Elektronik Kayıt Kuruluşu tarafından düzenlenen ve üzerinde alıcı ve satıcının adı soyadı/ticaret unvanı, T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası, adresi, işlem tarihi, alım satıma konu olan elektronik ürün senedinin temsil ettiği ürünün türü, hasat yılı, lisanslı depo işletmesinin unvanı, alım satıma konu ürün miktarı, alım satım bedeli bilgilerini içeren belgeyi,

n) Enstitü: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı araştırma enstitülerini,

o) Fark ödemesi desteği: Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre; arpa, buğday, çavdar, çeltik, dane mısır, tritikale, yulaf, kuru fasulye, mercimek, nohut, aspir, kolza (kanola), soya, yağlık ayçiçeği, dane zeytin, zeytinyağı ve yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohumu kullanarak kütlü pamuk üreterek satışını gerçekleştiren çiftçilere 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar uyarınca yapılacak ödemeyi,

ö) Fındık Kayıt Sistemi (FKS): Ruhsatlı fındık alanlarının kayıt altına alındığı veri tabanını,

p) Fidan: Destekleme kapsamında yer alan sertifikalı/standart fidanı,

r) Fidan sertifikası: Fidana ait bilgileri içeren ve Bakanlıkça yetkilendirilen sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen belgeyi,

s) Fidan üreticisi: 15/5/2009 tarihli ve 27229 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde fidan üretici belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

ş) Fide üreticisi: Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde çilek fidesi için düzenlenmiş fide üretici belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

t) Geçiş süreci: 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre faaliyete başlanmasından ürünün organik olarak sertifikalandırılmasına kadar geçen dönemi,

u) Geçiş süreci-1: Organik tarıma başlangıçta, geçiş sürecinin 1 inci yılında olan ürünü,

ü) Geçiş süreci-2: Organik tarıma başlangıçta, geçiş sürecinin 2 nci yılında olan ürünü,

v) Geçiş süreci-3: Organik tarıma başlangıçta, geçiş sürecinin 3 üncü yılında olan ürünü,

y) Geleneksel zeytin bahçesi: 2023 üretim yılında ÇKS’ye kayıtlı olan ve dekarda en az 8 adet ağaç olan zeytinlikleri,

z) Grup sertifikasyonu: Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen üreticilerin ürettiği ürünlerin, üretici örgütü veya müteşebbis adına sertifikalandırılmasını,

aa) Gübre Takip Sistemi (GTS): Tarımda kullanılan gübrelerin, üretim veya ithalatından son kullanıcıya kadar bütün tedarik zincirinin izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla oluşturulan web tabanlı uygulamayı,

bb) İl/ilçe fındık komisyonu: 14/7/2009 tarihli ve 2009/15203 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Fındık Üretiminin Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak oluşturulan il/ilçe fındık komisyonunu,

cc) İl/ilçe keşif komisyonu: 27/5/2014 tarihli ve 29012 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğine dayanılarak oluşturulan il/ilçe keşif komisyonunu,

çç) İl/ilçe müdürlüğü: Bakanlık il/ilçe müdürlüğünü,

dd) İl/ilçe tahkim komisyonu: Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğine dayanılarak oluşturulan il/ilçe tahkim komisyonunu,

ee) İl/ilçe tespit komisyonu: Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğine dayanılarak oluşturulan il/ilçe tespit komisyonunu,

ff) İTUB: Bakanlık il müdürlüklerinde oluşturulan iyi tarım uygulamaları birimlerini,

gg) İTUD: İyi tarım uygulamaları desteğini,

ğğ) İyi Tarım Uygulamaları (İTU): 7/12/2010 tarihli ve 27778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliğe göre yapılan tarımsal faaliyeti,

hh) İyi Tarım Uygulamaları Sertifikası: İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak düzenlenmiş belgeyi,

ıı) İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik (İTUY): 7/12/2010 tarihli ve 27778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliği,

ii) Kapama bahçe: Tek türle dikim normlarına uygun olarak tesis edilmiş alanı,

jj) Kaplanmış tohum: Kullanılacak tohum miktarını azaltmak, tohum ekimini kolaylaştırmak ve mekanizasyona uygun hale getirmek, tohumları toprak kökenli hastalıklara ve zararlılara karşı korumak, tohumların çimlenme kapasitelerini artırmak ve besin maddesi sağlamak amacıyla farklı etkilere sahip preparatlarla farklı oranlarda muamele edilmiş tohumları,

kk) KEP: Resmî yazışmaların elektronik ortamda mevzuata uygun, uluslararası standartlarda ve teknik olarak güvenli bir şekilde yapılmasına imkân sağlayan sistemi,

ll) Koloni: Canlı döller üretebilen bir ana arı ve bunun dölleri olan işçi arılardan oluşan birimi,
mm) Küçük aile işletmesi: 2023 üretim yılında ÇKS'ye kayıtlı ve tarımsal faaliyete konu alan toplamı 5 dekar veya altında olan işletmeyi,
nn) Muvafakatname-1: EK-11'de yer alan belgeyi,
oo) Nadas: Tarım arazisinin bir sonraki üretime hazırlık amacıyla toprak işleme yapılarak dinlenmeye bırakılmasını,
öö) Organik gübre: Bitki besin maddelerini bünyesinde organik bileşikler halinde bulunduran, toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini düzelterek, bitki besin maddelerinin yararlılığını artırmak suretiyle alımını kolaylaştıran bitkisel ve/veya hayvansal kökenli atık ve/veya artıklardan elde edilen ürünleri,
pp) Organomineral gübre: Organik muhtevanın ve/veya organik gübrelerin bir veya birden fazla birincil, ikincil veya mikro bitki besin maddeleri ile karışımı veya reaksiyonu ile elde edilmiş ürünleri,
rr) Organik statü: Geçiş sürecini tamamlamış organik ürünü,
ss) Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS): Organik tarım yapan çiftçi, arazi, ürün, kontrol bilgileri, hayvansal üretim ve sertifika bilgilerinin bulunduğu Bakanlıkça oluşturulan veri tabanını,
şş) Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (OTY): 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliği,
tt) Organik tarım: Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğe göre yapılan tarımsal faaliyeti,
uu) Organik tarım birimi (OTB): Bakanlık il müdürlüklerinde kurulu bulunan organik tarım birimlerini,
üü) OTD: Organik tarım desteğini,
vv) Örtüaltı Kayıt Sistemi (ÖKS): 25/6/2014 tarihli ve 29041 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan örtüaltı kayıt sistemini,
yy) Örtüaltı kayıt sistemi belgesi: Düzenleme tarihi itibarıyla, örtüaltı üretimi yapan çiftçilerin ÖKS'de yer alan bilgilerini gösterir belgeyi,
zz) Örtüaltı ünitesi: İçerisinde bitkisel üretim yapılan, bağımsız olarak tek çatı altında bulunan ve üzeri uygun bir örtü malzemesi ile kaplanmış; içerisinde bitkinin gereksinim duyduğu çevre koşullarının yapay yollarla kısmen ya da tamamen oluşturulup denetim altında tutulduğu sera veya plastik tünel şeklinde olabilen, aynı gerçek veya tüzel kişinin tasarrufunda bulunan tarımsal yapıyı,
aaa) Ruhsatlı fındık alanı: 22/11/2001 tarihli ve 2001/3267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Fındık Alanlarının Tespitine Dair Karar ile belirlenen ve izin verilen arazilerde fındık üretimi yapılan fındık kayıt sisteminde kayıtlı alanı,
bbb) Sertifikalı fidan: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca düzenlenen fidan sertifikasında, fidan sınıfı "sertifikalı" olarak belirtilen ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği fidanı,
ccc) Sertifikalı fide: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca sertifikalandırılan ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği çilek fidesini,
ççç) Sertifikalı tohum: Yurt içinde üretilip sertifikalandırılan süper elit, ön elit, elit, orijinal/temel ve sertifikalı sınıftaki tohumluğu,
ddd) Standart fidan: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca düzenlenen Fidan Sertifikasında, fidan sınıfı "standart" olarak belirtilen veya Standart Fidan Belgesine sahip olan ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği fidanı,
eee) TADLAB: Tarım arazileri değerlendirme laboratuvar bilgi sistemini,
fff) Tarım arazisi: ÇKS ve/veya ÖKS ve/veya OTBİS'te kayıtlı olan arazileri,
ggg) Tarım parseli: Tarım arazisi sınırları içerisinde kalan ve salt tarımsal üretim faaliyeti gerçekleştirilen her bir arazi parçasını,
ğğğ) Tarımsal faaliyet: Tarım arazisi üzerinde tarımsal üretim kaynaklarını fiilen kullanarak bitkisel ürünlerin üretilmesi veya yetiştirilmesini,
hhh) Tasiriye faturası: Hazine ve Maliye Bakanlığının müteselsil seri ve sıra numarası taşıyan, vergi dairesine kayıtlı gerçek ve tüzel kişi niteliğindeki zeytin sıkma tesislerince çiftçiden teslim alınan zeytinin sıkma bedeli karşılığında düzenlenen ve çiftçinin adı, soyadı, bağlı olduğu il, ilçe ve köyünü gösterir açık adresi, çiftçi tarafından getirilen zeytinin kilosu, cinsi ve elde edilen yağ miktarını gösterir faturayı,
ııı) TBS: Tarım Bilgi Sistemini,
iii) Tohum sertifikası: Tohumun sınıf ve kademesini belirten, Bakanlık tarafından görevlendirilmiş/yetkilendirilmiş sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen belgeyi,
jjj) Tohum üreticisi: Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde tohum üretici belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,
kkk) Tohum yetiştiricisi: Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde tohum yetiştirici belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,
lll) Tohumluk: Bitkilerin çoğaltımı için kullanılan tohum, yumru, fide, fidan, çelik gibi generatif ve vejetatif bitki kısımlarını,

mmm) Tohumluk analiz raporu: Tohumlukların laboratuvar analizlerinin sonuçlarının gösterildiği raporu,
nnn) Tohumluk bayisi: Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde tohumluk bayisi belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,
ooo) Tohumluk sertifikasyon kuruluşu: Tohumlukların tarla ve laboratuvar kontrolleri sonucunda genetik, fiziksel, biyolojik ve sağlıkla ilgili değerlerinin standartlara uygunluğunu tespit eden ve belgelendiren Bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşu,
ööö) Toprak analiz laboratuvarı: Toprak, bitki ve sulama suyu analizlerini yapmaya Valilik oluru veya Bakanlıkça yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişiler, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelere ait laboratuvarları,
ppp) Toprak düzenleyici: Asıl amacı toprağın fiziksel veya kimyasal yapısını iyileştirmek olan organik veya mineral yapıda olan maddeleri,
rrr) TTSM: Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğünü,
sss) TVYS: Tohum veri yönetim sistemini,
şşş) Üretim yılı: Tek yıllık ürün türleri için ürünün hasat edildiği yılı, çok yıllık ürün türleri için ekim dikim tarihi ile son hasat tarihi arasındaki her bir yılı,
ttt) Ürün sertifikası: Organik tarım yönetmeliği hükümlerine uygun olarak üretilen ürün ve girdilere düzenlenen sertifikayı,
uuu) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalar: Aksaray ili; Eski, Gülağaç, Güzelyurt, Merkez, Sultanhanı ilçeleri, Ankara ili; Bala, Haymana, Gölbaşı, Şereflikoçhisar ilçeleri, Eskişehir ili; Alpu, Beylikova, Çifteler, Mahmudiye, Mihaliççık, Sivrihisar ilçeleri, Hatay ili; Kumlu, Reyhanlı ilçeleri, Karaman ili; Ayrancı, Kazımkarabekir, Merkez ilçeleri, Kırşehir ili; Boztepe, Mucur ilçeleri, Konya ili; Akören, Akşehir, Altınekin, Cihanbeyli, Çumra, Derbent, Doğanhisar, Emirgazi, Ereğli, Güneysınır, Halkapınar, Kadınhanı, Karapınar, Karatay, Kulu, Meram, Sarayönü, Selçuklu, Tuzlukçu ilçeleri, Mardin ili; Artuklu, Derik, Kızıltepe ilçeleri, Nevşehir ili; Acıgöl, Derinkuyu, Gülşehir ilçeleri, Niğde ili; Altunhisar, Bor, Çiftlik, Merkez ilçeleri, Şanlıurfa ili; Viranşehir ilçelerindeki yerleri,
üüü) Yetkilendirilmiş kuruluş: Organik tarım veya iyi tarım uygulamalarında kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,
vvv) Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu (YTK): Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,
yyy) Yönetmelik: 27/5/2014 tarihli ve 29012 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğini,
zzz) Zeytinyağı: Natürel sızma zeytinyağı, natürel birinci zeytinyağı veya ham zeytinyağı/rafinaajlık zeytinyağlarını içeren natürel zeytinyağlarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Yetki ve Denetim

Görevli kurum ve kuruluşlar

MADDE 5- (1) Bu Tebliğde anılan destekleme uygulamaları, BÜGEM, il/ilçe tahkim komisyonları, il/ilçe müdürlükleri, il/ilçe keşif komisyonları, il/ilçe tespit komisyonları ve yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yürütülür.

Tahkim komisyonlarının görevleri

MADDE 6- (1) Tahkim komisyonları, bu Tebliğ hükümlerinin uygulanması sırasında ortaya çıkan ihtilaflı konuları çözmeye ve karar almaya yetkilidir. İl tahkim komisyonu; merkez ilçede, ilçe tahkim komisyonunun görevlerini de yapar. Tahkim komisyonları Yönetmelikte belirtilmiş olan görevlerine ilave olarak aşağıdaki görevleri yapar:

a) Gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar hakkında gerekli hukuki işlemlerin yapılması için karar alır ve ilgili mercilere uygulanması yönünde girişimde bulunur. Gerçeğe aykırı beyanda bulunan çiftçilerin bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalandırılmaması hususunda karar verir. Eğer destekleme ödemesi yapılmış ise ilgili destekleme için yapılan ödemenin geri alınması hakkında karar alır. İdari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen üreticilerin beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmamaları hakkında karar alır. Ayrıca, gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilen üreticiler hakkında ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verir.

b) Yapılan incelemeler sonunda sahtecilik ve/veya kamu kurumunu dolandırmak gibi bir kastı olmaksızın, fazla destekleme ödemesinden yararlandığı belirlenenlerin, kendi rızaları ile fazla aldıkları miktarları iade etmeleri halinde, destekleme ödemelerinden faydalanmalarına devam etmeleri ve haklarında cezai işlem yapılmamasına ilişkin karar verir.

c) Bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanmak üzere başvuruda bulunanlara ilişkin bilgilerin zamanında ÇKS ve ilgili kayıt sistemlerine kaydedilmesini sağlamak üzere her türlü tedbiri alır.

ç) Yapılan arazi tespitlerinin sağlıklı olmasını teminen kadastro programına alınan yerlerde, kadastro çalışmalarından da faydalanılması için gerekli tedbirleri alır.

d) Fark ödemesi desteğine ilişkin işlemlerde tahkim komisyonlarına; illerde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Odalarının temsilcileri ile bulunan yerlerde Ticaret Bakanlığı ile Ticaret Borsası temsilcisi, ilçelerde ise varsa Sanayi ve Ticaret Odaları ile Ticaret Borsası temsilcilerinin dahil edilmesine karar verir.

e) Çırcır işletmeleri ile zeytin sıkma tesisleri, işletmenin faaliyete geçtiği tarihten itibaren, gerekli görülen durumlarda, il/ilçe tahkim komisyonunun talebi üzerine; çiftçi bazında işlediği kütlü pamuk ve elde ettiği zeytinyağı miktarını gösterir alıcı bazında çiftçi icmalini il/ilçe tahkim komisyonuna gönderir. Bu icmal, il/ilçe tahkim komisyonu tarafından ilçe sınırları içinde faaliyette bulunan söz konusu işletmelerden bir yazı ile istenir.

f) Pamuk çırcır ve prese fabrikalarının faaliyet dönemine ait tüm bilgilerini kontrol eder. 18/4/1972 tarihli ve 7/4331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Pamukların Çırcırılma-Preselenme ve Depolanmasının Denetimine Dair Tüzük çerçevesinde pamuk sezonu içerisinde faaliyetini sürdüren ve desteklemeye konu kütlü pamuğu işleyecek olan çırcır ve prese fabrikaları tarafından çiftçi adına düzenlenmiş olduğu alım satım belgesine istinaden fark ödemesi desteği yapılmasını sağlar. Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri tarafından alınan kütlü pamuk ürünü, bağlı olduğu birlik bünyesinde faaliyet gösteren çırcır ve prese fabrikalarında işlenmesi şartıyla destekleme kapsamında değerlendirilir.

g) Zeytin sıkma tesislerinin, faaliyet döneminde fark ödemesi desteğine konu bilgilerini kontrol eder.

ğ) Dane zeytin için hasat başlangıç ve bitiş tarihlerini belirler.

h) Zeytinyağı ürünü için zeytin sıkma başlangıç ve bitiş tarihlerini belirler.

ı) İl/ilçe müdürlükleri tarafından, Hazine ve Maliye Bakanlığının belge doğrulama web adresi üzerinden çiftçiler tarafından ibraz edilen alım satım belgelerine dair beyan olup olmadığının kontrol edilmesini sağlar.

i) İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından; çiftçilerin ibraz ettiği belgelerin incelemeye tabi tutulduğunun bildirilmesi halinde, il/ilçe müdürlükleri tarafından gerçek üretim yaptığı tespit edilenlere ödeme yapılmasına karar verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Destekleme Uygulamalarına İlişkin Esaslar

Tarımsal destekleme başvurularının kabulü

MADDE 7- (1) Üretim yılı içerisinde ÇKS ve/veya ÖKS’de kayıtlı olan ve desteklemelerden faydalanmak isteyen çiftçiler, bu Tebliğde anılan yem bitkileri desteği için 1/1/2023 tarihinden, diğer desteklemeler için bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren ÇKS ve ÖKS’ye kayıt oldukları il/ilçe müdürlüklerine EK-3’te yer alan Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Başvuru Dilekçesi ile şahsen veya yasal temsilcisi aracılığıyla başvuruda bulunurlar. Dilekçe ekinde yer alan EK-4 Destekleme Talep Formunda yararlanılmak istenen destek adının onay kutucuğu (X) işaretlenir, başvuruda bulunulan her bir destekleme için ayrı dilekçe alınmaz. Toprak analiz desteğinden faydalanmak isteyen laboratuvarlar, EK-30’da yer alan dilekçe ile laboratuvar merkezinin bulunduğu il müdürlüğüne müracaat eder. Bakanlıkça altyapının uygun hale getirilmesi ve yetki verilmesi halinde çiftçiler izin verilen iş ve işlemler ile destekleme başvurularını e-Devlet Kapısı üzerinden de yapabilirler. Elektronik ortamda kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen ve erişilebilen bilgi ve belgeler çiftçilerden talep edilmez.

(2) 2023 üretim yılında, ÇKS’ye kayıt yaptıran çiftçiler mazot ve gübre desteği ve katı organik-organomineral gübre desteğine, ÇKS ve FKS’ye kayıtlı çiftçiler ise fındık alan bazlı gelir desteğine başvurmuş sayılırlar.

(3) Çiftçiler, yararlanacakları desteklemeler için EK-4’te yer alan Destekleme Talep Formunda belirtilen belgeleri, EK-2’de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre belge teslim bitiş tarihinden önce il/ilçe müdürlüğüne teslim etmek zorundadır. Belge teslim bitiş tarihi sona eren desteklemeler için müracaatta bulunulamaz.

(4) EK-4’te yer alan Destekleme Talep Formu iki nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası imza karşılığında çiftçiye teslim edilir, diğer nüshası çiftçinin ÇKS/ÖKS başvuru dosyasında muhafaza edilir.

(5) Kadastro görmemiş köylere ilişkin il/ilçe tahkim komisyonlarınca yapılan çalışma planına göre her köy için son müracaat tarihi, EK-2’de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre belge teslim bitiş tarihinden önce olmak kaydıyla belirlenebilir. Bu tarih, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanununa göre on beş gün önceden çiftçilere ilan edilmesi amacıyla ilgili muhtara tebliğ edilir.

(6) İl müdürlükleri merkez ilçelerde, ilçe müdürlüklerinin yapmakla yükümlü oldukları görevleri yapar.

(7) Başvuru yapan çiftçilerin özlük, arazi ve ürün bilgilerinde değişiklik olması halinde, ilgili yönetmelikler kapsamında ÇKS, ÖKS ve FKS’deki bilgilerini güncellemesi gereklidir.

(8) Destekleme uygulamalarında haklarında destekleme ödemelerinden beş yıl süreyle yararlandırılmamaları yönünde il/ilçe tahkim komisyonunca karar alınan çiftçilerin başvuruları, EK-5’te yer alan Taahhütname-1 ve gerekli başvuru belgeleri ile birlikte kabul edilir. Destekleme öncesi işlemler tamamlanır ancak karar çiftçi lehine adli ve idari mercilerde bozulmadığı sürece, başvurunun kabulü herhangi bir hak doğurmayıp başvuran çiftçiye destekleme ödemesi yapılmaz.

(9) İl/ilçe müdürlüğü tarafından istenecek belgelerin asıllarının kaybolması veya zayi olması durumunda; belgeyi düzenleyen kişi veya kuruluştaki nüshasının il/ilçe müdürlüğüne görülerek onaylanması ve kopyasına “Aslı

Görölmüştür" ibaresi yazılması durumunda alınır. Ancak, birlikler ve borsalar tarafından verilen belgelerin kaybolması veya zayı olması durumunda; "Bu belge, aslının zayı olması nedeniyle kişinin müracaatı üzerine verilmiştir" ibaresi yazılmış ve tasdik edilmiş olması kaydıyla geçerli sayılır.

(10) Destek müracaatı esnasında usulüne uygun olarak eksiksiz düzenlenen ve çiftçiler tarafından ibraz edilen alım satım belgesi ve tasiriye faturasının kopyası il/ilçe müdürlüğüne "Aslı Görölmüştür" ibaresi yazılarak dosyalanır, belgelerin aslına ise hangi destekten yararlandığına ilişkin ibare yazılarak çiftçiye iade edilir. Bu belgelerin asılları çiftçiler tarafından beş yıl süreyle saklanır.

(11) Kamu veya kamu yararına çalışan kuruluşlarca çiftçilere dağıtılan üretim materyalleri için; İl Özel İdaresi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Büyükşehir Belediyeleri ve Köylere Hizmet Götürme Birliği gibi kamu veya kamu yararına çalışan kuruluşlarca finanse edilerek dağıtımı gerçekleştirilen üretim materyallerine yalnızca çiftçi katkısı oranında destekleme ödenir. Bu ve benzeri durumlarda, kurumlara kesilmiş fatura ekinde ilgili çiftçi tarafından ödenen bedele karşılık gelen miktar bilgilerini gösteren ve ilgili kurum tarafından hazırlanmış liste çiftçinin dosyasına eklenir.

Mazot ve gübre desteği

MADDE 8- (1) Çiftçilere, 2023 üretim yılı içerisinde tarımsal üretimde bulunulan ÇKS'de kayıtlı tarım arazisi büyüklüğü dikkate alınarak mazot ve gübre desteklemesi yapılır. Hesaplanan mazot ve gübre desteği, çiftçilerin Ziraat Bankasında bulunan hesaplarına mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere tanımlanır, çiftçilere nakdi ödeme yapılmaz.

(2) Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeli kapsamında desteklenen; arpa, aspir, yağlık ayçiçeği, buğday, çavdar, yaş çay, çeltik, fındık, kolza (kanola), kuru fasulye, mercimek, nohut, kütlü pamuk, patates, kuru soğan, soya, şeker pancarı, tritikale, yem bitkileri, yulaf ve zeytin ürünlerinin dışında kalan diğer bütün ürünlere, "Diğer Ürünler" kategorisinde belirtilen miktar kadar mazot ve gübre desteği alımında kullanılmak üzere destek ödemesi yapılır.

(3) 2023 üretim yılında ÇKS'de kayıtlı olan çiftçiler, mazot ve gübre desteğinden yararlanmak istememeleri halinde, bu taleplerini il/ilçe müdürlüklerine 29/12/2023 tarihine kadar yazılı olarak bildirirler. Arpa, buğday, çavdar, çeltik, tritikale ve yulaf üreten çiftçiler ise mazot ve gübre desteğinden yararlanmak istememeleri halinde il/ilçe müdürlüklerine 7613 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararında belirtilen askı süresi bitimine kadar yazılı olarak bildirirler.

(4) Bir üretim yılında aynı arazi üzerinde birden fazla üretim yapılması durumunda, sadece bir üretim için ödeme yapılır. Hangi üretimin destek tutarı toplamı fazla ise o üretim dikkate alınır.

(5) Tarım arazisinin aynı üretim yılında birden fazla çiftçi tarafından kullanılması halinde destekleme, ilk üretimi yapan çiftçiye verilir. İlk üretimi yapan çiftçinin destekleme talep etmemesi durumunda, takip eden ve müracaatı bulunan çiftçiye ödenir.

Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeline göre fark ödemesi desteği

MADDE 9- (1) 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar ekindeki listede yer alan havzalarda, 2023 yılında fark ödemesi desteğine esas ürünleri üreten çiftçiler 2023 üretim yılına dair ÇKS kayıtlarını dane zeytin ve zeytinyağı fark ödemesi desteği hariç olmak üzere desteğe tabi ürüne ilişkin hasat dönemi öncesinde yaptırmış olmaları durumunda destekten yararlanırlar. ÇKS başvuru süresinin uzatılması durumunda hasat dönemi öncesi veya sonrası ürün tespitinin yapılması halinde bu çiftçiler de fark ödemesi desteğinden yararlanırlar.

(2) Alım satım, ürün işleme, değerlendirme, depolama işlemlerinin belirlenen usul ve esaslara uygun gerçekleşmesi koşuluyla; 2023 yılında fark ödemesi desteğine esas ürünleri üretenler ve YTK ile sözleşmeli üretim yapan çiftçiler (kullanım şekilleri tohumluk olanlar dahil olmak üzere) fark ödemesi desteğinden yararlanırlar.

(3) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda, 2023 üretim yılında ekilen nohut ve mercimek ürünlerine %50 ilave destek ödemesi yapılır, damlama sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmaz.

(4) Fark ödemesi desteğine esas olmak üzere; arazi miktarları öncelikle parsel ve ürün bazında tespit edilir. Bu tespit yapılamaması durumunda desteklemeye tabi olabilecek köy/mahalle bazlı toplam üretim alanının tespitine ve tespit nasıl yapılacağına il/ilçe tahkim komisyonu karar verir.

(5) 2023 yılında üretilerek satışı yapılan desteğe esas ürünlere, tarımsal veriler ve Uydu Tabanlı Parsel Tanımlama Modeline göre, dane zeytin ve zeytinyağında ise tarımsal veriler kullanılarak belirlenecek olan verim değerlerine göre destekleme ödemesi yapılır.

a) Kütlü pamuk fark ödemesi desteği uygulamalarında dekara en fazla 500 kg'ye kadar destekleme ödemesi yapılır.

b) Dane zeytin ve zeytinyağı fark ödemesi desteği uygulamalarında aşağıdaki tabloda yer alan verim miktarlarına kadar destekleme ödemesi yapılır.

Ürün	Kuru (kg/da)	Sulu (kg/da)
Dane zeytin	575	850
Zeytinyağı	115	170

(6) Ticaret borsaları tarafından tescil belgelerinin toplu liste ve/veya müşterek alım satım beyannamesi gönderilmesi durumunda liste halindeki tescil belgesi il/ilçe müdürlüklerince kabul edilir.

(7) Zeytinyağı fark ödemesi desteği kapsamında desteğe tabi ürün miktarının belirlenmesinde; üretim alanına karşılık gelen üretim miktarı, alım satım belgesi ve tasiriye faturası birlikte değerlendirilir.

(8) Dane zeytin fark ödemesi desteği kapsamında desteğe tabi ürün miktarının belirlenmesinde; üretim alanına karşılık gelen üretim miktarı ve alım satım belgesi birlikte değerlendirilir.

(9) Kütlü pamukta sertifikalı tohum ekim normu 2 kg/da olarak belirlenmiştir. Müracaatlarda desteklemeye tabi arazi miktarı, faturada belirtilen tohum miktarının ekim normuna bölünmesi ile ortaya çıkan miktardan büyük olamaz. Ekim normuna uygun olan arazi miktarı esas alınarak destekleme ödenir. Kütlü pamuk için sertifikalı tohum kullanımıyla ilgili tohum ve sertifika bilgileri sisteme girilir. Mevcut tüm bilgiler, çiftçinin ibraz ettiği satış faturası ile karşılaştırılır.

(10) 2023 üretim yılında kuru şartlarda üretimi yapılan yağlık ayçiçeğinde, iklimsel faktörlere bağlı olarak verim kaybı yaşanan Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illeri sınırları içerisinde kalan tarım havzalarında 150 kr/kg birim destekleme miktarına göre ödeme yapılır.

(11) İstenecek belgeler ve bunlarla ilgili yapılacak işlemler aşağıda belirtilmiştir:

a) Hububat, baklagil ve dane mısır fark ödemesi desteklemelerinde üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile 10/5/2024 tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, yağlı tohumlu bitkiler fark ödemesi desteklemelerinde; kütlü pamuk hariç üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile 10/5/2024 tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, kütlü pamuk için hasat tarihi ile 15/3/2024 tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, dane zeytinde ise il/ilçe tahkim komisyonlarınca o üretim yılı için belirlenen hasat başlangıç ve bitiş tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi.

b) Toprak Mahsulleri Ofisine satışı yapılan ürünler hariç olmak üzere, desteklemeye tabi ürüne yönelik borsa altyapısı mevcut il ve ilçelerde borsa tescil beyannamesi ibrazı istenir, diğer il ve ilçelerde ise il/ilçe tahkim komisyonlarının gerekli gördüğü durumlarda üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile EK-4'te belirtilen belge teslim bitiş tarihi arasındaki süreyi içeren borsa tescil beyannamesi istenir.

c) Lisanslı depolara ürününü teslim eden çiftçilerden ELÜS alım satım belgesi istenir. ELÜS alım satım belgesi ibraz eden çiftçilerden borsa tescil beyannamesi istenmez.

ç) Kütlü pamuk ürünü fark ödemesi desteği müracaatında bulunan çiftçilerden, adına düzenlenmiş yurt içinde üretilip sertifikalandırılmış tohum satış faturası ile tohum sertifika belge fotokopisi;

1) Tohum satış faturası tarihi ekim dönemi sonrasına ait olamaz.

2) Tohumluk bayisi tarafından faturaya; "Bu fatura ile satışı yapılan tohumluk, ... tarih ve ..... no'lu tohum sertifikasına aittir." ibaresi yazılarak fatura tasdik edilir.

3) Beyan edilen tohum sertifikasının tarihi üzerinden bir yıl geçmiş ise "Tohumluk Analiz Raporu" istenir. Tohumluk analiz raporu bir yıldan eski olamaz.

4) Tohum sertifikalarının ve/veya tohumluk analiz raporunun düzenlenme tarihi, tohumun ekiliş tarihinden ve sertifikalı tohum faturasının tarihinden önce olur.

d) Kendi yetiştirdiği kütlü pamuğu kendi nam ve hesabına çırçır ve prese fabrikalarında çırçırılama işlemine tabi tutan ve elde edilen lif (mahlıç) pamuğu lisanslı depolara en az 30 gün süreyle teslim eden çiftçilerden; çırçırılama bedeli karşılığında düzenlenen ve çiftçinin adı, soyadı, açık adresi, çiftçi tarafından getirilen kütlü pamuk miktarı ve elde edilen lif pamuk miktarını gösteren işletme bedeli faturası istenir. Bu kapsamda başvuru yapan üreticilerin çırçırılama randımanı %38 olarak hesaplanır.

e) Zeytinyağı için alım satım belgesi, tasiriye faturası veya kanuni defter;

1) Tasiriye faturalarının tarihi, il/ilçe tahkim komisyonları tarafından belirlenen zeytin sıkma başlangıç ve bitiş tarihleri arasında olur.

2) Zeytin sıkma tesisi, aynı zamanda çiftçi olan gerçek veya tüzel kişiliğe ait ise üretilen zeytinin maliyet bedeli ölçüsüne göre değerlendirilerek, tasiriye faturasında yer alması gereken bilgilerin açıklama yapılmak suretiyle kanuni defterlerde kayıt altına alınması gerekmektedir. İl/ilçe müdürlüğü tarafından kayıt fotokopileri üzerine "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak onaylanması halinde tasiriye faturası yerine kabul edilir.

3) Çiftçiye ait zeytinyağı alım satım belgelerinin tarihi çiftçiye ait en erken tarihli tasiriye faturası ile aynı veya daha sonraki tarihli olabilir ancak en erken tarihli tasiriye faturasından önce olmaz.

f) Çiftçilerin ÇKS'ye kayıtlı arazilerinden elde ettikleri fark ödemesi desteğine konu ürünleri işletmelerinde kullanmaları durumunda; desteklemeye konu ürünlere ilişkin düzenlenen alım satım belgesi veya destekle ilgili bilgileri içermesi kaydıyla kanuni defter kayıtları desteklemeye esas alınır. Kanuni defter kaydının fotokopisi üzerine, il/ilçe müdürlüğü tarafından "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak alım satım belgesi yerine kabul edilir. Bu tür kayıtlarda borsa tescil beyannamesi aranmaz.

Katı organik-organomineral gübre desteği

MADDE 10- (1) Katı organik-organomineral ürünler, katı organik toprak düzenleyici ürünler ile kaplama gübre ve fermentasyon sonucu elde edilen organik gübre kullanan çiftçilere yönelik destekleme uygulama esasları ve bu ödemeden yararlanmak isteyen çiftçiler ile ilgili hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) GTS'de 1/9/2022-31/8/2023 tarihleri arasında satış kaydı yapılan katı organik-organomineral ürünler, katı organik toprak düzenleyici ürünler ile kaplama gübre ve fermentasyon sonucu elde edilen organik gübreler için 2023 üretim yılında ÇKS'ye kayıtlı çiftçilere arazi varlığı ile orantılı olarak dekar başına destekleme ödemesi yapılır.

b) Bakanlıktan tescil belgeli olan katı organik-organomineral ürünler, katı organik toprak düzenleyici ürünler ile kaplama gübre ve fermentasyon sonucu elde edilen organik gübreler destekleme kapsamındadır.

c) Katı organik ürünler için 150 kg/da, katı organik toprak düzenleyici ürünler için 100 kg/da, katı organomineral ürünler ve kaplama gübre için 20 kg/da, fermentasyon sonucu elde edilen organik gübre için 150 kg/da asgari kullanım olmalıdır.

(2) 2023 üretim yılında katı organik-organomineral gübre desteğinden yararlanmak istemeyen çiftçilerin bu taleplerini 29/12/2023 tarihi mesai bitimine kadar il/ilçe müdürlüklerine yazılı olarak bildirmeleri gerekmektedir.

Küçük aile işletmesi desteği

MADDE 11- (1) ÇKS'ye kayıtlı ve tarımsal faaliyete konu alan toplamı beş (5) dekar veya altında olan, yaş çay ve fındık ürünleri hariç, açıkta ve/veya örtüaltı ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan gerçek kişi çiftçilere, 2023 üretim yılında küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılır.

(2) Örtüaltı ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan çiftçilerin ÖKS'ye kayıtlı olmaları gerekir.

(3) 2023 üretim yılında küçük aile işletmesi desteğine esas arazide/örtüaltı ünitelerinde birden fazla üretim yapılması durumunda sadece bir üretim dönemi için desteklemeden yararlandırılır.

Organik tarım desteği

MADDE 12- (1) OTD ödemesi, OTY'ye göre organik tarım yapan, OTBİS'te ve ÇKS'de 2023 üretim yılında kayıtlı, 2023 yılı hasadını gerçekleştirmiş, ürettiği ürüne ürün sertifikası düzenlenmiş ve bu Tebliğde OTD uygulamaları ile ilgili belirtilen usul ve esaslara göre başvuru yapan çiftçilere yapılır.

(2) OTD ödemesi, OTY'ye göre organik tarım yapılan, OTBİS'te kayıtlı 2023 yılı hasadı gerçekleştirilmiş, üretilen ürün için ürün sertifikası düzenlenmiş, OTBİS'te ve ÇKS'de 2023 üretim yılında kayıtlı arazilere yapılır.

(3) OTD ödemesi, 2023 yılı hasadı yapılmış ürün için OTBİS'te yetkilendirilmiş kuruluşça kontrolü yapılmış ve OTY hükümlerine göre uygun bulunmuş geçiş süreci-2, geçiş süreci-3 ve organik statüde yer alan tarım arazileri ve bu arazilerde kayıtlı ürünlerden desteklemeye uygun bulunan arazilere yapılır.

(4) OTY'ye göre düzenlenen ürün sertifikasının OTBİS'te kayıtlı olması zorunludur. Ürün sertifikası adına düzenlenmiş kişi veya düzenlenmiş bir sertifikada sertifikalandırılan ürünün kaynak kişisi olanlar da desteklemeden yararlanabilirler.

(5) OTD ödemesi, 2023 üretim yılında aynı hasat döneminde birden fazla üretim yapılan alanlarda, OTBİS'te ve ÇKS'de kayıtlı ürünlerin alanları üzerinden hesaplanır.

(6) OTD ödemesi, 2023 üretim yılında farklı hasat döneminde art arda yapılan birden fazla üretimlerde, toplam ödeme miktarı büyük olan ürün üzerinden sadece bir ürün için hesaplanır.

(7) 2016 üretim yılından başlamak üzere ürün kategorisine göre toplam beş üretim yılı OTD ödemesinden faydalandırılan araziler, 2023 üretim yılında yetiştirilen ürünün bulunduğu kategoriye bakılmaksızın 3. Kategori birim fiyatı üzerinden desteklenir.

(8) Ormandan tahsisli arazilerde desteğe konu ve tahsis amacına uygun ürünlerin üretilmesi halinde, bu ürünlerin yetiştirildiği araziler 2023 üretim yılında 3. Kategori birim fiyatı üzerinden desteklenir.

(9) OTBİS'te bilgilerinin tamamlanması görev ve sorumluluğu desteklemeye başvuran çiftçiye aittir.

(10) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, OTBİS'e veri girişlerini ve OTY'ye uygun olan gerekli düzeltmeleri yapmak zorundadırlar.

(11) OTD ön incelemeleri OTB'nin görev ve yetkileri çerçevesinde gerçekleştirilir.

(12) OTD uygulamasına ilişkin olarak OTB tarafından ön inceleme yapılır. OTD müracaatları başladıktan sonra il müdürlüklerinin uygun göreceği tarihte ön inceleme başlatılır. Ön inceleme yapılan illerde/ilçelerde daha sonra tespit edilecek usulsüz işlemlere ilişkin sorumluluklar ortadan kalkmaz. Uygulamalar, ön incelemenin yanı sıra mevzuatın öngördüğü her türlü denetime de tabidir.

(13) Ön inceleme, örnekleme yöntemiyle belirlenecek ilçe, köy veya mahallelerde, çiftçilerin yapmış oldukları başvurular üzerinden yapılır.

(14) Ön incelemede, OTB tarafından daha önce yapılmış veya yapılacak kontroller ile OTBİS'te bilgilerin uyumluluğu karşılaştırılır. OTB tarafından gerektiğinde yerinde tespit çalışmaları yapmak veya kullanımı ihtilaflı tarım arazilerini kullanan çiftçilerin ve kullandıkları arazilerin yerinde tespitini yapmak üzere il/ilçe tespit komisyonlarından faydalanılır. Çiftçilerin OTBİS ve ÇKS'de kayıt ettirdikleri bilgiler ile gerek görülmesi halinde yetkilendirilmiş kuruluşlardan talep edilecek bilgilerde, gerçeğe aykırı beyan ya da verdikleri belgelerde sahte evrak tespit edilmesi

halinde söz konusu desteklemeden faydalanmaması için gerekli tedbirler alınır. OTB gelen münferit şikâyet ve ihbarları ayrıca değerlendirir.

İyi tarım uygulamaları desteği

MADDE 13- (1) Aşağıdaki şartlara haiz çiftçiler ve alanlar iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlandırılır:

a) İTUY'a göre 1. Kategori, 2. Kategori ve 3. Kategoride belirtilen ürünlerde, yetkilendirilmiş kuruluşlarca 2023 üretim yılında bireysel veya grup sertifikasyonu seçeneğine göre düzenlenmiş iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip olanlar.

b) 1. Kategoride yer alan ürünlerde iyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan ve ÖKS'de kayıtlı olan örtüaltı üretim alanları.

(2) ÖKS'de kayıtlı olmayan alanlar iyi tarım uygulamaları açıkta üretim desteğinden yararlandırılır.

(3) 1. Kategoride belirtilen ürünlerde örtüaltında iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip çiftçilere İTUD ödemesi, yetkilendirilmiş kuruluşlarca sertifikalandırılan ayrıca ÖKS'de kayıtlı olan alanların ÇKS'ye işlenmesi sonucu desteğe tabi alan hesaplanarak yapılır.

(4) 1. Kategori, 2. Kategori ve 3. Kategoride belirtilen ürünlerde iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip çiftçilere İTUD ödemesi, yetkilendirilmiş kuruluşlarca verilen sertifikaların ÇKS'ye işlenmesi sonucu, çiftçilerin ÇKS'de kayıtlı toplam alanlarını geçmemek kaydıyla desteğe tabi alan hesaplanarak yapılır.

(5) 2016 üretim yılından başlamak üzere ürün kategorisine göre toplam beş üretim yılı İTUD ödemesinden faydalandırılan çiftçiler, 2023 üretim yılında yetiştirilen ürünün bulunduğu kategoriye bakılmaksızın 3. Kategori birim fiyatı üzerinden desteklenir.

(6) Ormandan tahsisli arazilerde desteğe konu ve tahsis amacına uygun ürünlerin üretilmesi halinde, bu ürünleri yetiştiren çiftçiler 2023 üretim yılında 3. Kategori birim fiyatı üzerinden desteklenir.

(7) Bir üretim yılında aynı arazi üzerinde birden fazla üretim yapılması durumunda, sadece bir üretim için ödeme yapılır.

(8) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, çiftçilerin T.C. kimlik numarası/vergi numarası ile tarımsal faaliyette bulunduğu alanlarını, yetiştirilen ürünün adını, il, ilçe, köy/mahalle ile kadastro gören yerlerde ada ve parsel bilgilerini, kadastro geçmeyen yerlerde ise il/ilçe keşif komisyonları tespitlerine göre tarım arazisi bilgilerini ve örtüaltı üretim yapan çiftçilerin üretim şeklini düzenledikleri sertifikada veya eklerinde göstermekle sorumludur.

(9) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, İTUD'den yararlanmak üzere kendilerine başvuruda bulunan çiftçilerin talep ettiği bu Tebliğe konu belgeleri düzenlemekle görevli ve sorumludurlar.

(10) 1. Kategori (Açıkta üretim), 2. Kategori ve 3. Kategoride belirtilen ürünlerde iyi tarım uygulamaları yapan çiftçiler, 1/1/2023-31/12/2023 tarihleri arasında düzenlenen ve 2023 yılında geçerli olan İTU Sertifikası ve yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenen EK-6'da yer alan İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Sertifika Ekini, EK-2'de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre il/ilçe müdürlüğüne teslim ederler.

(11) 1. Kategoride (Örtüaltı üretim) belirtilen ürünlerde iyi tarım uygulamaları yapan çiftçiler, 1/1/2023-31/12/2023 tarihleri arasında düzenlenen ve 2023 yılında geçerli olan İTU Sertifikası, yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenen EK-6'da yer alan İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Sertifika Eki ve EK-7'de yer alan Örtüaltı Alanlarda İyi Tarım Uygulamalarına Ait Kayıt Sistemi Belgesini, EK-2'de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre il/ilçe müdürlüğüne teslim ederler.

(12) Yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenecek EK-6 belgesi, çiftçilerin il/ilçe müdürlüklerinden alacakları 2023 üretim yılına ait ÇKS belgesi ile EK-7'ye uygun olarak tanzim edilir.

(13) İTUD kapsamında İTUB tarafından İTUD müracaatları başladıktan sonra ön inceleme başlatılır.

(14) İTUD'de ön inceleme, başvuruda ibraz edilen bilgiler, ÇKS'de kayıt edilen bilgiler ve yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından il müdürlüklerine gönderilen kontrol ve dönem raporlarında yer alan bilgiler karşılaştırılarak tamamlanır.

(15) İTUD ön incelemesinde, İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince kontrol veya dönem raporları şeklinde henüz il müdürlüklerine bildirilmemiş veya bildirimler ile müracaatlar arasında uyumsuzluk bulunan çiftçiler inceleme kapsamına alınır. Ayrıca destek başvurusu yapan çiftçi sayısının örnekleme yöntemi ile en az %25'i de inceleme kapsamına alınır.

(16) İTUD'de incelemede; İTUB tarafından çiftçilerin üretim alanlarının ve/veya işletmelerinin yerinde inceleme yapılır. Bu incelemelerde; çiftçi ile yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında yapılan sözleşmeler, kontrol raporları ile çiftçilerin saklamakla yükümlü oldukları tarımsal uygulamalarına ve analizlere ait kayıtları incelenir.

(17) İTUD'de örtüaltında üretim yaptığını beyan ederek başvuran çiftçilerin ön inceleme ile ÖKS'de kayıtlı üretim alanlarının yerinde inceleme yapılır.

(18) İTUD'de ön inceleme ve/veya incelemede çiftçilerin, ÇKS'de ve ÖKS'de kayıt ettirdikleri bilgiler ile İTU Sertifikasında veya eklerinde gerçeğe aykırı beyan ya da verdikleri belgelerde sahte evrak tespit edilmesi halinde, sorumlular il/ilçe tahkim komisyonuna bildirilir. İTUB, gelen münferit şikâyet ve ihbarları ayrıca değerlendirir.

(19) İTUD'de ön inceleme ve inceleme, il/ilçe müdürlüklerince daha sonra tespit edilecek usulsüz işlemlere ilişkin sorumlulukları ortadan kaldırmaz. Bütün uygulamalar, ön inceleme ve incelemenin yanı sıra mevzuatın öngördüğü her türlü denetime de tabidir.

Bombus arısı kullanım desteği

MADDE 14- (1) Alçak plastik tüneller hariç, örtüaltı ünitelerinde polinasyon amaçlı bombus arısı kullanan çiftçilere aşağıdaki esaslara göre destekleme ödemesi yapılır:

a) Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümleri kapsamında ÖKS'de kayıtlı çiftçilere, Bakanlıkça bombus arısı üretim izni verilmiş işletmelerden veya bu işletmelerin bayilerinden, o yıla ait üretim sezonu boyunca bombus arı kolonisi satın alarak kullanmaları halinde, koloni başına destekleme ödemesi yapılır.

b) Birden fazla il/ilçede serası bulunan çiftçi, destekleme başvurusu için seralarının bulunduğu il/ilçelerin birine müracaatta bulunur.

c) ÖKS'deki "Bombus Arısı Destekleme" bölümüne il/ilçe müdürlükleri tarafından fatura bilgileri kaydedilir.

ç) Aynı yıl içerisinde her bir 0,5 dekar örtüaltı ünitesi için bir koloniden fazlasına ödeme yapılmaz. Birden fazla örtüaltı ünitesi bulunan çiftçinin, her bir ünitesinde kullanılan bombus arısı koloni sayısı ayrı ayrı hesaplanır.

Yem bitkileri desteği

MADDE 15- (1) 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar ekindeki listede yer alan havzalarda, 2023 yılında desteğe esas ürünleri üreten çiftçiler yem bitkileri desteğinden yararlanır.

(2) Ödemeler aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) Yem bitkileri desteği kapsamında bulunan yem bitkilerinin grupları aşağıdaki tabloda belirlenmiştir.

Tek Yıllıklar	Fiğ, Macar Fiği, Burçak, Mürdümük, Hayvan Pancarı, Yem Şalgamı, Yem Bezelyesi, Yem Baklası, İskenderiye Üçgülü, İtalyan Çimi, Yulaf (yeşil ot), Çavdar (yeşil ot) ve Tritikale (yeşil ot) ile bu tek yıllık yem bitkilerinden yapılan silajlar.
Çok Yıllıklar	Yonca (sulu), Korunga (sulu), Ak Üçgül (sulu), Çayır Üçgülü (sulu) ve Gazal Boynuzu (sulu).
Yapay Çayır Mera	Yapay Çayır Mera.
Silajlık Ekilişler	Silajlık Mısır (sulu), Silajlık Soya (sulu), Sorgum Otu (sulu), Sudan Otu (sulu) ve Sorgum-Sudan Otu Melezi (sulu).
Kuru Ekilişler	Kuru şartlarda yetiştirilen Yonca, Silajlık Mısır, Ak Üçgül, Çayır Üçgülü, Gazal Boynuzu, Korunga, Kılçıksız Brom, Domuz Ayrığı, Çok Yıllık Çim (Lolium perenne), Kamışsı Yumak, Otlak Ayrığı, Silajlık Soya, Sorgum Otu, Sudan Otu ve Sorgum-Sudan Otu Melezi.

b) Yem bitkisi desteğinden yararlanmak isteyen çiftçiler, yem bitkisini hasat etmeden önce EK-8'de yer alan Yem Bitkileri Desteği Tarım Arazisi Beyan Formu ile müracaat eder.

c) İl müdürlükleri müracaat sürelerini, EK-2'de belirtilen tarihler arasında kalmak şartıyla il tahkim komisyonu kararı alarak ilin ekolojik koşullarına göre belirler.

ç) Destekleme kapsamında değerlendirilecek yem bitkileri toplam ekiliş alanı en az 10 dekadır. Desteklemelerde ekiliş yapılarak başvuruda bulunulan parsellerin hasat kontrolü sonucunda desteklemeye esas vejetatif gelişim gösteren kısmı 10 dekarın altında olmamak koşulu ile değerlendirmeye alınır.

d) Çiftçiler çok yıllık yem bitkileri ve yapay çayır mera ekilişlerini ilk üretim yılından itibaren ÇKS'ye kayıt yaptırmaları halinde destekleme süresince müracaat ettikleri yıl için desteklemeden yararlanır.

e) Çok yıllık yem bitkisi ve yapay çayır mera ekilişi kapsamında destekleme ödemesi yapılan bir parselin satış veya kiralama yoluyla çiftçinin değişmesi durumunda; yeni çiftçinin ÇKS kayıt ve/veya güncellemelerini yaptırmayı ve yem bitkileri destekleme şartlarını devam ettirmesi durumunda desteklemeden kaldığı yıldan itibaren yararlandırılır.

f) Çok yıllık yem bitkilerinden yonca ve yapay çayır mera için dört yıl, korunga, ak üçgül, çayır üçgülü, gazal boynuzu, kılçıksız brom, çok yıllık çim (Lolium perenne), domuz ayrığı, kamışsı yumak, otlak ayrığı için üç yıl süreyle, destekleme süresince müracaat edilen her yıl için belirlenen destekleme birim fiyatı üzerinden ödeme yapılır. Yonca ve korunga, ilk yıl çiçeklenme başlangıç döneminde diğer yıllarda ise hasat olgunluğuna erişip hasat edildiğinde EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır. Ak üçgül, çayır üçgülü, gazal boynuzu ilk yıl çiçeklenme başlangıç döneminde diğer yıllarda ise hasat olgunluğuna erişip hasat edildiğinde veya vejetatif gelişmesi tamamlanarak uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır. Kılçıksız brom, domuz ayrığı, çok yıllık çim (Lolium perenne), kamışsı yumak, otlak ayrığına ürün uygun hasat olgunluğunda hasat edilmesi kaydıyla ya da vejetatif gelişmesi tamamlanarak uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır. Ekildiği yıl hasadı yapılamayacak çok yıllık yem bitkileri ekilişlerinin başvuruları ürünün ilk hasadının yapıldığı yılda kabul edilir.

g) Yapay çayır mera tesisleri için üniversiteler, bölgede bulunan tarımsal araştırma enstitüleri veya il müdürlüklerince o ilin ekolojisine uygun hazırlattırılan yapay çayır mera karışımları proje dâhilinde uygulamaya konularak destekleme kapsamına alınır. Hazırlanan EK-9'da yer alan Yapay Çayır-Mera Üretim Projesi il/ilçe müdürlüğünce onaylanır. Yapay çayır mera tesisinde vejetatif gelişmesi tamamlanarak hasat olgunluğunda hasat edildiğinde ya da uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

ğ) Tek yıllık yem bitkileri ekilişlerinde %50 çiçeklenme döneminde, hayvan pancarı ve yem şalgamında ise hasat olgunluğunda hasat edilmesi kaydıyla, tek yıllık yem bitkilerinden italyan çimi (*Lolium multiflorum*) ekilişlerinde ise ürün uygun hasat olgunluğunda hasat edildiğinde ya da vejetatif gelişmesi tamamlanarak uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

h) Silajlık mısır ekilişlerinde danelerin hamur olum döneminden sararmaya başladığı dönemde; silajlık soya ekilişlerinde alt yaprakların sararmaya başladığı ve maksimum tohum oluşum evresine geldiği dönemde; sorgum otu, sudan otu ve sorgum-sudan otu melezi ekilişlerinde ise süt olum döneminde silaj yapmak amacı ile hasat edildiğinde EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

ı) Yem bitkisi amaçlı olarak ekilişi ve başvurusu yapılan çavdar, yulaf ve tritikalede, başakların süt olum döneminde yeşil ot olarak hasat edildiğinde ya da uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

i) Tek ve çok yıllık baklagil yem bitkileri ile buğdaygil yem bitkilerinin birbirleri veya kendi aralarındaki karışımlarından yapılan ekilişlerde, ilin ekolojisine uygun karışım oranları il müdürlüklerince tahkim komisyonu kararıyla ya da üniversiteler veya bölge araştırma enstitülerinin görüşü alınarak belirlenir.

j) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2023 üretim yılında ekilen yem bezelyesi, fiğ, macar fiği, burçak ve mürdümük ürünleri için %50 ilave destek ödemesi yapılır.

k) Sulu şartlarda yetiştirildiği halde bazı bölgelerin iklim şartlarına uygun olarak kuru şartlarda da yetiştirilen yonca, ak üçgül, çayır üçgülü, gazal boynuzu, silajlık soya, sorgum otu, sudan otu, sorgum-sudan otu melezi ve silajlık mısır ürünleri için destekleme ödemesi yapılması, il müdürlüklerince tahkim komisyonu kararıyla ya da üniversiteler veya bölge araştırma enstitülerinin görüşü alınarak belirlenir ve EK-10'da yer alan kontrol tutanağı düzenlenerek kuru şartlarda ekilişi yapılan yem bitkileri destekleme birim fiyatından destekleme ödemesi yapılır.

l) Aynı parselde aynı çok yıllık yem bitkisi arka arkaya ekilmez. Aynı parselde münavebe uygulanarak farklı çok yıllık yem bitkisinin ekilmesi durumunda, desteklemelerden faydalandırılır.

m) Bir üretim yılında aynı parselde aynı tek yıllık yem bitkisi arka arkaya ekilirse sadece birincisi desteklemelerden faydalandırılır. Ancak aynı parselde münavebe uygulanarak bir üretim yılında arka arkaya iki farklı tek yıllık yem bitkisinin ekilmesi durumunda, her iki ekiliş de destekleme ödemelerinden faydalandırılır.

n) Aynı yıl içerisinde aynı parselde tek yıllık yem bitkisi ekilip, hasattan sonra çok yıllık yem bitkisi ekildiği ve hasat edildiği takdirde, her iki ekiliş de destekleme ödemelerinden faydalandırılır.

o) Hasattan sonra yapılacak müracaatlar değerlendirmeye alınmaz.

Sertifikalı tohum kullanım desteği

MADDE 16- (1) Yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohumu kullanarak 2024 üretim yılında ekim/dikim yapan çiftçilere;

a) Yağlık ayçiçeğinde yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda,

b) Susam ve yer fıstığında tüm havzalarda,

c) Desteğe esas diğer ürünlerde ise 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar ekindeki listede yer alan havzalarda destekleme ödemesi yapılır.

(2) ÇKS'de kendi adına kayıtlı arazilerde mahsul veya tohum elde etmek amacıyla sertifikalı tohum kullanan YTK'lar da bu destekten yararlanır.

(3) Desteklemeye tabi alan, faturada belirtilen tohum miktarının, aşağıdaki tabloda yer alan ürünlere ait ekim normuna bölünmesi ile ortaya çıkan alandan büyük olamaz, büyük olması durumunda ekim normuna bölünmesi ile ortaya çıkan alan esas alınır, o ürüne ait ÇKS'de beyan edilen alanın küçük olması durumunda ise beyan edilen alan esas alınır.

Ürünler	Ekim Normu (kg/da)
Patates	350
Arpa, Buğday, Çavdar, Tritikale	23
Çeltik, Yulaf	22
Nohut, Mercimek	14
Fiğ, Korunga, Kuru Fasulye, Soya, Yem Bezelyesi	10

Yer Fıstığı	8
Aspir	4
Yonca	3
Susam	1,5
Kolza (Kanola)	0,4
Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda ekimi yapılan yağlık ayçiçeği için	0,4

(4) Kaplanmış tohumlar için faturada yer alan kaplanmamış tohum miktarı desteğe esas alınır.

(5) ÇKS'de 2024 üretim yılına kayıtlı ekim/dikimlere ait destekleme bilgileri "Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği 2024" bölümüne kaydedilir.

(6) Sertifikasyon kuruluşları, düzenlemiş oldukları sertifikalara ait bilgileri, TBS'de yer alan sertifika veri tabanına kaydeder. Sisteme tanıtılmamış sertifikalar üzerinden destekleme ödemesi yapılmaz.

(7) TBS, satış faturalarının bağlı olduğu sertifikaların parti büyüklüğünü aşmamasını kontrol eder. Parti büyüklüğünü aştığı için girişi yapılamayan sertifika, TBS'de yer alan "sertifikayı kullanan işletmeler raporu" ile birlikte sertifikanın ait olduğu tohum üreticisine bildirilir. Tohum üreticisi, girişi yapılamayan sertifikaya ait tohumların dağıtımını yaptıkları tohumluk bayilerini incelemeye alarak sorunun çözümünü sağlar. Üretici kuruluşun belirttiği çiftçiler dışındaki o sertifikaya ait girişler iptal edilir.

(8) Başvuru sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Tohumluk satış faturası;

1) Sertifikalı tohum kullanım desteği başvurusu yapan çiftçi adına olmalıdır.

2) Tohumluk satış faturası, 2023 yılı güzlük ekilişler için 1/1/2023 tarihi veya sonrasında, 2024 yılı ilkbahar/yazlık ekilişler için ise 1/7/2023 tarihi veya sonrasında düzenlenmiş olması gereklidir.

3) Tohumluk satış faturası tarihi ekim dönemi sonrasına ait olamaz. Ekim dönemi aralığı gerekli görüldüğü hallerde il/ilçe tahkim komisyonunca belirlenir.

4) Tohum üreticisi veya tohumluk bayisi tarafından; "bu fatura ile satışı yapılan tohumluk, ... tarih ve ..... no'lu tohum sertifikasına aittir." ibaresi yazılarak fatura düzenlenir.

5) Aynı faturada birden fazla sertifikaya ait tohum yer alması durumunda, sertifika numaraları ve tohum miktarları faturada belirtilir.

6) Tohumluk satış faturası tarihi, sertifika tarihinden önce olamaz.

7) Farklı ürünlere ait karışım tohumluk satış faturalarında, tohum üreticisi veya tohumluk bayisi tarafından karışıma ait tohum miktarları ayrı ayrı yazılarak belirtilir.

8) Farklı ürünlere ait karışım tohumluk satış faturalarında, desteklemeye esas ürüne ait tohum miktarı sisteme kaydedilir.

b) Tohumluk sertifikası fotokopisi; fatura tarihi itibarıyla sertifika bir yılını doldurmuş ise sertifika ile birlikte fatura tarihinden önce alınmış geçerli tohumluk analiz raporu fotokopisi de istenir. Sertifikaların ve tohumluk analiz raporlarının geçerlilik süresi düzenleme tarihinden itibaren bir yıldır.

Sertifikalı tohum üretim desteği

MADDE 17- (1) Bakanlıkça yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşlarınca yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve yurt içinde satışı gerçekleşen EK-1'de listelenen türlerin tohumlukları için kilogram başına destekleme ödemesi yapılır.

(2) ÇKS'ye kayıtlı arazilerde tohumluk üreten ve sertifikalandıran ÇKS'ye kayıtlı YTK'lar, 2023 üretim yılı sertifikalı tohum üretim desteğine başvuru yapar.

(3) Bakanlıkça yetki verilmesi halinde sertifikalı tohum üretim desteğine başvurular e-Devlet Kapısı üzerinden yapılabilir.

(4) e-Devlet Kapısı üzerinden yapılan başvurularda, başvuruyu yapan YTK'nın Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu Belgesi sahipliği, ÇKS kaydı ve ilgili alt birliğe üyeliği TBS tarafından kontrol edilir.

(5) Sertifikalı tohum üretim desteğinden yararlanmak isteyen YTK'lar, başvurularını ÇKS'ye kayıtlı oldukları il/ilçe müdürlüğüne yaparlar. İl/ilçe müdürlüklerince Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu Belgesinin geçerlilik süresi, ÇKS kaydının güncelliği ve ilgili alt birliğe üyeliği kontrol edilir. Başvurusu uygun görülen YTK'lara TBS kullanıcı tanımlaması yapılır ve veri giriş yetkisi verilir.

(6) Veri girişlerinde sorumluluk TBS kullanıcı tanımlaması yapılan ve veri giriş yetkisi verilen YTK'lara aittir.

(7) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun kapsamında lisanslı olarak üretmiş oldukları sertifikalı tohumluk üretim miktarı ve bu sertifikalara bağlı olarak yapılan tohumluk satışlarını gösteren faturalara ilişkin almış oldukları destekleme miktarları, Bakanlıkça kamu kurumları ile paylaşılabilir.

(8) YTK'lar destekleme süreci ile ilgili talep edilen bilgi ve belgeyi beş iş günü içerisinde ibraz etmekle yükümlüdür.

- (9) Ödeme icmalllerinin hazırlanmasında temel kriterler;
- YTK'larca satışı tamamlanan her bir tür için tek icmal oluşturulmalıdır.
  - YTK tarafından her tür için tek seferde EK-4'te belirtilen belgelerin teslimi yapılır.
  - YTK, kaplanmış tohum faturalarında kaplamadan önceki tohum miktarını belirtir ve EK-12'yi doldurur. Ödeme işlemlerinde bu miktar esas alınır.

ç) Tohumluk faturalarının tarihi, sertifika tarihinden önce olamaz.

d) Desteklemeye esas tohumluklara ait sertifikasyon dönemi 1/7/2023-30/6/2024 tarihlerini kapsamalıdır. Sertifikanın düzenlenme tarihi ile 31/10/2024 tarihleri arasındaki faturalar desteklemeye esas alınır. Bu tarihten sonraki faturalar destekleme kapsamında değerlendirilmez.

e) Başvuruyu kabul eden il/ilçe müdürlüğü, YTK'nın ve/veya YTK ile sözleşmeli üretim yapan tohum yetiştiricilerinin, tohumluk üretimi yaptıkları parsellerdeki üretim ve yüzölçümü bilgilerinin doğruluğunu; 2023 üretim yılı ÇKS kayıtları, uydu görüntüleri, tarla kontrol raporları üzerinden kontrol eder. Kontrol sonucu uyumsuzluk tespit edilmesi halinde uyumlu olmayan alandan üretilen tohumluklar destekleme kapsamında değerlendirilmez.

f) YTK tarafından sisteme kaydedilen desteklemeye esas tohumluk fatura bilgileri ile beyan edilen faturalar il/ilçe müdürlüğüne karşılaştırılır. Uyumsuz olanlara destekleme ödemesi yapılmaz.

(10) ÇKS'de kendi adına kayıtlı arazilere, ürettikleri sertifikalı tohumluğu eken/diken YTK'lar tarafından düzenlenen fatura veya destekle ilgili bilgileri içermesi kaydıyla kanuni defter kayıtları desteklemeye esas alınır. Kanuni defter kaydının fotokopisi üzerine, il/ilçe müdürlüğü tarafından "Aşlı Görülmüştür" ibaresi yazılarak fatura yerine kabul edilir.

(11) Sertifikasyon kuruluşlarınca, düzenlemiş oldukları sertifikalara ait bilgiler TBS'de yer alan sertifika veri tabanına kaydedilir.

(12) TVYS'de düzenlenemeyen sertifikaların TVYS'ye tanıtılması, görev alanındaki kamu sertifikasyon kuruluşları tarafından yapılır.

Sertifikalı fidan üretim desteği

MADDE 18- (1) ÇKS'ye kayıtlı arazilerde, yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve satışı gerçekleşen sertifikalı sınıfta aşılı ve aşısız fidanlar için adet başına sertifikalı fidan üretim desteği ödemesi yapılır.

(2) Sertifikalı fidan üretimi desteğine, fidan üretici belgesine sahip gerçek ve tüzel kişiler başvuru yapabilir. Bakanlıkça yetki verilmesi halinde sertifikalı fidan üretim desteğine başvurular e-Devlet Kapısı üzerinden yapılabilir.

(3) Başvuru esnasında il/ilçe müdürlüğü tarafından aşağıdaki işlemler yapılır:

a) e-Devlet Kapısı üzerinden kontrollerin yapılamaması durumunda, fidan üretici belgesinin başvuru tarihi itibarıyla geçerliliği, fidan üreticisinin ilgili alt birliğe üyeliği ve ÇKS kayıtlarının güncelliği kontrol edilir.

b) Başvurusu uygun görülen fidan üreticilerine, TBS kullanıcı tanımlaması yapılır ve veri giriş yetkisi verilir.

(4) Fidan üreticileri, TBS'ye veri girişinden ve verilerin doğruluğundan sorumludurlar.

(5) Fidan üreticileri tarafından alım/satım belgesinde (fatura), faturanın satışı yapılan sertifika ile illiyet bağımlı gösterir "bu fatura ile satışı yapılan fidanlar, ...tarih ve ..... no'lu fidan sertifikasına aittir ve ..... ile ..... etiket aralığındadır." ibaresi konularak fatura tasdik edilir.

(6) Fidan üreticileri tarafından her tür için tek seferde EK-4'te belirtilen belgelerin teslimi yapılır.

(7) Ödeme icmalllerinin hazırlanmasında temel esaslar şunlardır:

a) Fidan üreticilerine ait satışı tamamlanan türler için tek icmal oluşturulur.

b) Fidan alım/satım belgelerinin tarihi, sertifika tarihinden önce olamaz.

c) Desteklenecek fidanlara ait sertifikasyon dönemi aşağıda verilmiştir. Fidan sertifikalarının bu tarihler aralığında düzenlenmiş ve 2023 beyanname yılına ait olması gerekir.

Fidan Niteliği	Fidan Sertifikasyon Dönemi	Satışın Tamamlanması Gereken Son Tarih
Açık Köklü Fidan	1/3/2023 ile 31/12/2023	31/12/2024
Tüplü Fidan	1/3/2023 ile 30/4/2024	31/12/2024

(8) Sertifikasyon kuruluşları, düzenlemiş oldukları sertifikalara ait bilgileri TBS'de yer alan sertifika veri tabanına kaydederler.

Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği

MADDE 19- (1) Destekleme kapsamında yer alacak bağ ve kapama bahçe tesisinde kullanılan sertifikalı fidan/fide ile standart fidanda aranacak şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Kullanılacak sertifikalı fidan/fide ile standart fidan; yurt içinde üretilmiş, TTSM veya Karacabey Fidan Fide Test Merkezi Müdürlüğü tarafından düzenlenmiş sertifikalı fidan/fide veya standart fidan sertifikasına veya antepfıstığı anacında üretim materyali sertifikasına sahip olmalıdır.

b) 2020 yılı beyannamesine istinaden belgelendirilmiş sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı/standart antepfıstığı üretim materyali (anaç) kullanıldığında 2023 üretim yılı dikimlerinde, geçerli bitki muayene raporuna sahip olmalıdır.

c) 2021 yılı beyannamesine istinaden belgelendirilmiş sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı/standart antepfıstığı üretim materyali (anaç) kullanıldığında 2022 yılında faturalandırılan fidanlarda bitki muayene raporu şartı aranmayacak olup 2023 yılında faturalandırılmış fidanlar ise bitki muayene raporuna sahip olmalıdır.

ç) 2022 yılı beyannamesine istinaden belgelendirilmiş sertifikalı/standart fidan, sertifikalı/standart antepfıstığı üretim materyali (anaç) kullanıldığında açık köklü ve tüplü fidan ile antepfıstığı üretim materyali (anaç) sertifikalı veya standart sınıfta sertifikaya sahip olmalıdır.

d) Çilek bahçelerinde kullanılacak fide 2022 veya 2023 yılı sertifikasına sahip olmalıdır.

(2) Destekleme kapsamında bağ ve kapama bahçe tesisinde aranacak şartlar şunlardır:

a) 2023 üretim yılında tesis edilmiş olması.

b) Çilek ve orman ağaçlandırma arazileri hariç %6 ve üzeri eğime sahip arazilerde tesis edilmiş olması.

c) Mevcut bağ ve kapama bahçe olması halinde ise eğim şartı aranmaksızın sökülerek yenilenmesi.

ç) Bakanlıkça belirlenen dikim normlarına uygun olması.

d) Tek türde tesis edilmiş olması.

e) Tek parsel veya bitişik parsellerin toplamı aşağıdaki tabloda belirtilen alanlardan az olmayacak şekilde tesis edilmiş olması.

Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği	Minimum Alan Toplamı (da)
Bağ ve meyve bahçe tesisi	5
Antepfıstığı üretim materyali (anaç) ile bahçe tesisi	
Aronya, çilek, kızılçık, kivi, kuşburnu, maviyemiş ile bahçe tesisi	3
Çilek (örtüaltı) bahçe tesisi	1

(3) Bağ ve kapama bahçe, iki teknik personel tarafından yerinde kontrol edilerek EK-21'de yer alan Bahçe Tesisi Tespit Tutanağı düzenlenir.

(4) Bağ ve kapama bahçe, tesis edildiği üretim yılı hariç dört yıl boyunca yılda en az 1 kez (çilek hariç) olmak üzere il/ilçe müdürlüğüne kontrol edilerek EK-22'de yer alan Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği Kontrol Tutanağı düzenlenir. Mücbir sebepler dışındaki nedenlerle bahçenin minimum alan toplamı altına düşmesi durumunda desteğin tamamı, bahçenin minimum alan toplamı büyüklüğünü koruması durumunda ise bozulan kısma karşılık gelen destekleme tutarı 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır.

(5) Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteğinde ödeme gerçekleştirildikten sonra taahhüdüne uygun davranmayanlara, almış oldukları desteği yasal faiziyle birlikte geri ödemeleri halinde idari yaptırım uygulanmaz.

(6) Destekleme ödemesi yapılan bağ ve kapama bahçenin kiralanması durumunda; bağ ve kapama bahçe özelliğini kaybetmesi halinde sorumluluk desteği alan çiftçiye ait olup destekleme ödemesi Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır.

(7) Destekleme ödemesi yapılan bağ ve kapama bahçenin satışı durumunda, il/ilçe müdürlüğüne onaylı EK-24'te yer alan Satış Yolu ile Bağ-Bahçenin El Değiştirmesine İlişkin Taahhütname (Taahhütname-3) düzenlenir. Devralan çiftçi, desteklemeden yararlanan çiftçinin sorumluluklarını taşımakta olup, bağ ve kapama bahçe denetim, bakım ve muhafazasını sağlamak zorundadır. Aksi durumda destekleme ödemesi Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır.

(8) Kiralama yolu ile bağ ve kapama bahçe tesis eden çiftçilerin kira sözleşme süresi çilek için en az bir (1) yıl, diğerlerinde en az beş (5) yıldır.

(9) Sertifikalı ve standart fidanın aynı bağ ve kapama bahçe alanı içinde kullanılması halinde, destekleme miktarı her biri için ayrı alanlar üzerinden hesaplanarak belirlenir.

(10) ÇKS'de 2023 üretim yılına kayıtlı dikimlere ait destekleme bilgileri "Sertifikalı Fidan Kullanım Desteği 2023" bölümüne kaydedilir.

(11) Desteklemeden yararlanmak isteyen çiftçilerin, EK-4'te belirtilen belgelerle başvurması gerekmektedir.

(12) EK-25'te yer alan Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği Talep Formunda bulunan sertifikalı/standart fidan/antepfıstığı üretim materyali (anaç) ve sertifikalı fideye ait bilgiler ile fatura bilgileri fidan/fide üreticisi veya tohumluk bayisi tarafından düzenlenerek tasdik edilir, araziye ait bilgiler ise, çiftçi tarafından doldurulup imzalanır.

(13) Fatura tarihi, sertifikalı/standart fidan, antepfıstığı üretim materyali (anaç) ve sertifikalı fide sertifikası veya bitki muayene raporu tarihinden sonra olmalıdır. Faturalara fidan/fide üreticisi veya tohumluk bayisi tarafından fidan/fide türü, çeşidi, belge numarası ve etiket numarası aralıkları yazılır.

Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği

MADDE 20- (1) Geleneksel zeytin bahçesi alanının en az 1/5'inde, ihtiyaç duyulan ağaçlarda gençleştirme budaması yapacağını tespit ettiren ve 29/4/2024 tarihine kadar gençleştirme budamasını yapan çiftçilere budanan alan üzerinden destekleme ödemesi yapılır.

(2) Gençleştirme budaması yapılacak ÇKS'ye kayıtlı zeytinlik tapu hisse alanı (tasarruf alanı) en az beş dekar olmalıdır. Orman yangını olan yerlerde, rehabilitasyon destek uygulamasında alan büyüklüğüne bakılmaz.

(3) Destekleme ödemesinden faydalanmak isteyen çiftçilerin 2023 üretim yılında ÇKS'ye kayıt yaptırmaları koşuluyla EK-26'da yer alan form ile gençleştirme budaması yapılmadan önce il/ilçe müdürlüğüne müracaat ederek tespit yaptırmaları gerekmektedir.

(4) Desteklemeye esas zeytin bahçeleri, çiftçilerin ÇKS kayıtları da dikkate alınarak il/ilçe müdürlükleri tarafından yerinde tespit edilir ve gençleştirme budaması öncesi EK-27'de yer alan tutanak düzenlenir.

(5) Desteklemeye esas zeytin bahçeleri, gençleştirme budaması sonrası il/ilçe müdürlükleri tarafından kontrol edilerek budama sonrası ödemeye esas EK-28'de yer alan tutanak düzenlenir.

Fındık alan bazlı gelir desteği

MADDE 21- (1) 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar eki listede yer alan havzalarda, ruhsatlı fındık alanlarında fındık üretimi yapan ÇKS ve FKS'ye kayıtlı çiftçilere FKS'de kayıtlı ruhsatlı fındık alanı büyüklüğü dikkate alınarak fındık alan bazlı gelir desteği ödemesi yapılır.

(2) 2023 üretim yılında ÇKS ve FKS'de kayıtlı olan çiftçilerin fındık alan bazlı gelir desteğinden yararlanmak istememesi durumunda; bu taleplerini 29/12/2023 tarihi mesai bitimine kadar il/ilçe müdürlüklerine yazılı olarak bildirmeleri gerekmektedir.

(3) İl/ilçe müdürlüğü, müracaattaki bilgi ve belgelerin doğruluğunu ÇKS ve FKS'den kontrol eder.

(4) Fındık arazilerinin ruhsatlılık durumuna ilişkin sorunlar ile ihtilafların çözümünde il/ilçe fındık komisyonları yetkilidir.

(5) Toplam alanı bir dekarın altında olan ruhsatlı fındık alanlarına fındık alan bazlı gelir desteği ödemesi yapılmaz.

Toprak analizi desteği

MADDE 22- (1) Toprak analizi desteği ödemelerine yönelik uygulama esasları ve bu ödemelerden yararlanmak isteyen toprak analiz laboratuvarları ile ilgili hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Parsel büyüklüğü asgari 50 dekar ve üzeri olan ÇKS'ye kayıtlı üretim yapılan tarım arazilerinde, ilave her 50 dekara kadar bir analiz için toprak analizi desteği ödenir.

b) Toprak numuneleri, koordinat belirleyen cihaz veya TADLAB mobil uygulaması kullanılarak toprak analiz laboratuvarlarının teknik elemanlarınca alınır.

c) Toprak analizlerinin, 1/8/2022-30/6/2023 tarihleri arasında yapılması gerekir.

ç) Numunelerin alındığı ve analizlerinin yapıldığı tarihlerde laboratuvarların yetkilendirilmiş olması gerekir.

d) Toprak analizi yapılan parsellere ait koordinat verilerinin, laboratuvarlar tarafından laboratuvar bilgi sisteminde (TADLAB) destekleme başvurusu yapılmadan önce kayıt altına alınmış olması gerekir.

e) Aynı parselde her bir 50 dekarlık alan için birden fazla toprak analizi yapılması durumunda sadece bir analize ödeme yapılır.

f) Bir üretim sezonu içerisinde aynı parsel için bir defa toprak analizi desteği ödenir.

g) Bir üretim sezonu içerisinde aynı parsel için birden fazla laboratuvar tarafından toprak analizi yapılması durumunda, TADLAB sistemine kayıt yapan laboratuvara ödeme yapılır.

ğ) Nadasa bırakılan parseller ve boş araziler için toprak analizi destekleme ödemesi yapılmaz.

h) Analiz yapılan parsellere destekleme ödemesi için çiftçinin muvafakatının alınması esastır. Tarım takvimi sebebiyle EK-31'de yer alan Toprak Analiz Desteği için muvafakatname alınamaması durumunda il/ilçe tahkim komisyonu kararı ile ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(2) İl müdürlüklerince desteklemeye esas analizlerin en az %10'unun örnekleme yöntemi ile çiftçi bazında yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.

Askı ve sonrasında yapılacak iş ve işlemler

MADDE 23- (1) Bu Tebliğde anılan desteklemelere ilişkin ödeme icmalleri il müdürlükleri tarafından ÇKS ve/veya ÖKS'den alınarak oluşturulur. İl/ilçe müdürlüklerince ilçeye ait destekleme türüne esas İcmal-1, ilçe müdürlüğü ve ilgili köy/mahallede ilgili il/ilçe müdürlükleri veya muhtarlıklar marifetiyle EK-2'de belirtilen süre ile askıya çıkarılır ve il/ilçe müdürlüğü web sayfasında yayımlanır. Sertifikalı tohum üretim ve sertifikalı fidan üretim desteği için KEP marifetiyle duyuru yapılır. Askıya çıkma tarihi ve saati ile askıdan indirme tarihi ve saati tutanağa bağlanır. Tutanak muhtar ve/veya aza tarafından güncel tarihle imzalanır. Askı ve itiraz süresince herhangi bir itiraz olmaz ise icmallerdeki bilgiler doğru kabul edilir. Askı süresi ve askı süresinin bitimini takip eden beş iş günü içinde yapılacak itirazlar il/ilçe müdürlüğü tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucunda karara bağlanamayan itirazlar il/ilçe tahkim komisyonlarınınca değerlendirilerek sonuçlandırılır.

(2) Askı ve itiraz süresi bitimi sonrasında ve idari kaynaklı hata olması halinde yapılacak itirazlar il/ilçe müdürlüğü tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucunda karara bağlanamayan itirazlar il/ilçe tahkim komisyonlarınınca değerlendirilerek sonuçlandırılır.

(3) Askı ve itiraz süresi boyunca askıdaki icmal bilgilerine karşı ilgililer tarafından yapılacak itirazların il/ilçe müdürlüklerine yazılı olarak yapılması şarttır. Ayrıca OTD uygulamalarında hatalı bilgilerin düzeltilmesi için yetkilendirilmiş kuruluşa EK-29'da yer alan dilekçe ile müracaat edilmesi çiftçinin görev ve sorumluluğundadır. Bu madde hükmüne göre yapılan yazılı itirazlar askı süresinin başlamasından itibaren değerlendirmeye alınır.

(4) Değerlendirme sonucunda İcmal-1'lerin düzeltilmemesi ya da bilgi ve belgelere aykırılık ile şikâyet ve/veya ihbar bulunması nedeniyle her bir destekleme türüne göre İcmal-1'lerin oluşturulamaması halinde durum ilçe tahkim komisyonuna intikal ettirilir. İlçe tahkim komisyonunca çözümlenemeyen konular il tahkim komisyonuna gönderilir.

(5) Askı işlemleri sonucunda ÇKS'den alınan İcmal-2 ilçe müdürlüklerince düzenlenip onaylandıktan sonra il müdürlüğüne gönderilir. Bu icmallere ve merkez ilçe icmallерinin ÇKS'den alınan İcmal-3 ile uyumu il müdürlüğü tarafından kontrol edilir.

(6) İlçe müdürlüklerinden alınan her bir destekleme türüne göre düzenlenen İcmal-2'lerde gerçeğe aykırılık olması ya da il müdürlüklerine intikal eden şikâyet ve/veya ihbar olması durumunda, il müdürlüklerince bu sorunlar çözülmeye çalışılır. Çözüme kavuşturulamayan konular, il tahkim komisyonuna bildirilir. İl tahkim komisyonunda çözümlenemeyen konular ise çözüm amacı ile nihai mercii olarak BÜGEM'e gönderilir.

(7) Her bir destekleme türüne göre düzenlenen İcmal-2'lerde gerçeğe aykırılığın bulunmaması ya da il müdürlüklerine intikal eden şikâyet ve/veya ihbarların il tahkim komisyonu marifeti ile çözümlenmesi hâlinde, ödemeye esas her bir destekleme türüne göre düzenlenen İcmal-3'ler BÜGEM'e gönderilir.

(8) Bu Tebliğde anılan desteklemelere ilişkin ödemeler tamamlandıktan sonra tespit edilen idari kaynaklı hata olması halinde ve/veya ÇKS/ÖKS'den fark icmallерinin oluşturulması gerektiğinde, il müdürlükleri resmi yazı ile sistem düzeltmelerinin yapılabilmesi ve icmal oluşturulabilmesi için BÜGEM'e talepte bulunur.

(9) Bu Tebliğde anılan desteklemelere ait başvuru bitiş tarihlerinden sonra askı ve itiraz süresi içinde verilen itiraz dilekçelerinde talep edilen değişiklikler dışında, çiftçinin beyanı ile ÇKS'de Yönetmelikte öngörülen süreler dışında yapılacak değişiklikler destekleme ödemelerine esas olamaz.

(10) Sertifikalı tohum üretim desteğinde, başvuruları kabul eden il/ilçe müdürlüğü tarafından, ödeme icmali talep eden YTK'lar için YTK Detayında Bilgiler (EK-14) ve Sertifika Sınıfı Detayında Bilgiler (EK-15) oluşturulur. İl müdürlükleri tarafından ödeme icmali (İcmal-3) ile birlikte BÜGEM'e gönderilir.

(11) Sertifikalı fidan üretim desteğinde, başvuruları kabul eden il/ilçe müdürlüğü tarafından, icmali talep eden fidan üreticileri için, Fidan Üreticisi Detayında Bilgiler (EK-19) ve Sertifika Sınıfı Detayında Bilgiler (EK-20) oluşturulur. İl müdürlükleri tarafından ödeme icmali (İcmal-3) ile birlikte Fidan Üreticisi Detayında Bilgiler (EK-19) BÜGEM'e gönderilir.

(12) Ruhsatlı fındık alanları dışında kalan il müdürlükleri tarafından, fındık alan bazlı gelir desteği icmali alınarak, ödemeye konu kayıt bulunması halinde düzenlenen İcmal-3'ler ödeme yapılmak üzere BÜGEM'e gönderilir.

Desteklemelerden yararlanamayacaklar

MADDE 24- (1) Bu Tebliğde yer alan destekleme uygulamalarından;

a) Bu Tebliğde konu üretim yılında ayrıntıları verilen kayıt sistemlerinde kayıtlı olmayanlar, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

b) ÇKS'de kayıtlı olduğu il/ilçe dışında başka yerden desteklemeye müracaat edenlerle, bu Tebliğde belirtilen destekleme ödemelerinden faydalanmak için istenilen belgelerle birlikte süresi içinde başvuru yapmayanlar bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

c) Bu Tebliğde anılan desteklemelere ilişkin, il/ilçe müdürlüklerine şahsen veya yasal temsilcisi aracılığıyla yapılan başvurularda hizmet bedelinin yatırıldığına dair Döner Sermaye İşletmesinden alınan makbuz veya alındı belgesini ibraz etmeyenler ile e-Devlet Kapısı üzerinden yapılan başvurularda hizmet bedelinin T.C. Ziraat Bankası A.Ş. tarafından destekleme ödemesi tutarından tahsil edilmesine dair taahhüdü onaylamayanlar bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

ç) 29/12/2023 tarihi mesai bitimine kadar FKS'ye kayıtlı olmayanlar ve 2023 üretim yılında ruhsatlı fındık arazilerinde değişiklik olduğu halde FKS'de güncelleme yaptırmamış olanlar, fındık alan bazlı gelir desteği ödemesinden faydalanamaz.

d) Kamu kurum ve kuruluşları, toprak analizi desteği hariç bu Tebliğde anılan desteklerden yararlanamaz.

e) Orijinal/temel ve üst kademe tohumluk üretimi yapanlar hariç kamu tüzel kişiliği ile ortak üretim yapanlar, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

f) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (i) bendi hükümlerince gerçek üretim yapmadıkları tespit edilenler, Tarım Kanununun 23 üncü maddesi gereği haklarında beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmamaları yönünde karar verilenler, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

g) Bakanlık tarafından toplulaştırma nedeniyle gelir kaybı ve/veya zarar-zıyan ödemesi yapılan parsellerde, gelir kaybı ve/veya zarar-zıyan ödemesi yapılan alan için bu Tebliğde anılan destekleme ödemeleri yapılmaz.

ğ) Üretim yılı içerisinde herhangi bir üretim ya da üretim gayesiyle toprak işleme yapılmamış olan boş araziler ile birbirini takip eden iki ve daha fazla üretim yılında nadasa bırakılan araziler bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

h) Tek yıl nadasa bırakılan parseller hariç olmak üzere bitkisel üretim faaliyeti yapılmayan parsellere mazot alımında kullanılmak üzere destek ödemesi yapılmaz. Destekleme ödemesinin yapıldığının tespit edilmesi halinde yapılan ödeme geri tahsil edilir.

ı) Tapuda tescilli bulunmayan mülkiyeti ihtilafı olan arazilerde, askı ve askı sonrası itiraz süresince taraflardan birinin destekleme ödemesine ilişkin itirazının yazılı olarak ilgili birime iletilmesi durumunda, ihtilafa konu araziler, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

i) Destekleme kapsamındaki arazilerde ara ziraatı yapıldığının tespiti halinde ara ziraatı ürünleri, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

j) Yurt dışından ithal edilen tohumluklar için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım, sertifikalı fidan üretim ve sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi yapılmaz.

k) Yurt içinde kullanılmak amacıyla üretilip sertifikalandırılan ancak herhangi bir şekilde ihracatı yapılan/yapılacak tohumluklar için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım ve sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi yapılmaz.

l) 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 17 nci maddesi hükümleri gereği tohumculukla ilgili faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerden faaliyet konuları ile ilgili alt birliğe üye olmayanlar sertifikalı tohum üretim ve sertifikalı fidan üretim destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

m) Pamuk sezonu içerisinde faaliyetini sürdürerek, desteklemeye konu kütlü pamuğu işleyecek olan çırçır prese fabrika işletmecisi olmayan tüccarlara satış yapanlar ile yurt içerisinde üretilip sertifikalandırılan tohumları kullanmayan pamuk çiftçileri fark ödemesi desteklerinden yararlanamaz.

n) Dikim tarihinden itibaren beş yılını doldurmamış zeytinlik parselleri zeytinyağı ve dane zeytin fark ödemesi desteğinden yararlanamaz.

o) Yem bitkisi ekilişlerini daneye bırakanlar veya rekreasyon amaçlı ekiliş yapanlar yem bitkileri desteğinden faydalanamaz.

ö) İl ekolojisine, yetiştirme tekniklerine ve normlarına uygun üretim şartlarından herhangi birisini yerine getirmeyenler ile yem bitkileri tespit çalışmalarına yardımcı olmayan veya çalışmaları engelleyenler yem bitkileri desteğinden faydalanamaz.

p) Özel mülkiyet statüsünde olup da tapu kayıtlarında vasfı çayır, mera ve otlakiye olan parseller üzerinde yem bitkisi ekilişi yapanlar, yem bitkileri desteğinden faydalanamaz.

r) Kadastro geçmemiş birimlerde, tapu sicil müdürlüklerinden onaylı tapu zabıt kaydına sahip olmayan çayır vasıflı araziler, bu Tebliğde anılan desteklerden faydalanamaz.

s) Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği kapsamından 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında bir parselin en az 1/5'inde budama yapılarak destekten faydalanan alanlar 2023 yılında bu destekten yararlandırılmaz.

ş) Geleneksel Zeytin Bahçesi Gençleştirme Budaması Öncesi Tespit Tutanağında belirlenmiş olan zeytinlik alanlarda gençleştirme budamasını yapmamış olan çiftçiler geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteğinden yararlanamazlar.

t) 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu hükümlerine tabi meralarda ıslah amacıyla kiralanarak ÇKS'ye kaydedilen alanlar, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

u) Ormanla ilişkili alanlarda, Orman Genel Müdürlüğü temsilcisinin de bulunduğu keşif komisyonlarınınca düzenlenen raporlarda, tarım arazisi haline getirilmediği tespit edilen araziler veya Orman Genel Müdürlüğüne desteklemeye başvuran çiftçi adına tahsis edilmeyen araziler, bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

ü) 2023 yılında düzenlenmeyen İTU sertifikaları veya önceki yıllarda düzenlenmekle birlikte geçerliliği 2023 yılında da devam eden İTU sertifikaları ile yapılan başvurular İTU desteklemesinden faydalanamaz.

v) İTU sertifikası iptal edilen araziler, İTU desteklemesinden faydalanamaz.

y) 1. Kategoride aynı tarım parselinde yetiştirilen örtüaltı ürünler için İTUD ödemesi yapılması durumunda bu ürünlere açıkta üretim için İTUD ödenmez.

z) Organik tarım desteğinden yararlandırılan araziler İTU desteğinden, İTU desteğinden yararlandırılan araziler OTD'den faydalanamaz.

aa) Kamu arazileri üzerinde yapılan doğadan toplama alanları ve ekiliş yapılmayan çayır vasıflı alanlar OTD'den faydalanamaz.

bb) Geçiş süreci-1 ürünü üretimi yapılan araziler, OTD'den faydalanamaz.

cc) 2022 üretim yılında geçiş süreci-2 ve geçiş süreci-3 statülerinde destek alan araziler, 2023 üretim yılında aynı statüde kalması halinde OTD'den faydalanamaz.

çç) Organik tarım faaliyeti yürütülen arazilerden bir önceki yıla göre 2023 üretim yılında, statüsü düşen araziler OTD'den faydalanamaz.

dd) EK-1'de 2. ve 3. Kategoride bulunan ve yeşil ot hasadı yapılarak yem bitkisi amaçlı kullanılacak olan ürünlerin yetiştirildiği araziler, ilgili çiftçinin organik hayvancılık faaliyeti bulunmaması durumunda OTD'den faydalanamaz. Ancak münavebe amacıyla ÇKS'de bir önceki üretim sezonunda farklı bir bitkinin bulunması durumunda, tek yıllık yeşil ot hasadı yapılarak yem bitkisi amaçlı kullanılacak olan ürünlerin yetiştirildiği arazilerde, ilgili çiftçinin organik hayvancılık faaliyetinde bulunma şartı aranmaz.

ee) Ürün alınamayan, verim çağına gelmemiş dikili tarım arazileri İTUD ve OTD'den faydalanamaz.

ff) Bitki sağlığı, karantina nedeniyle üretiminde kısıtlama bulunan türlerde veya kısıtlamaya tabi alanlarda yapılan üretimler bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden faydalanamaz.

gg) Toplam arazi miktarı bir dekarın altında olan çiftçilere mazot, gübre ve katı organik-organomineral gübre desteği yapılmaz.

ğğ) Rekreasyon amacıyla yetiştirilen yem bitkileri için mazot, gübre ve katı organik-organomineral gübre desteği yapılmaz.

hh) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen ürünlerin 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar ekindeki listede belirlenen havzası dışında yetiştirilmesi durumunda mazot, gübre, fark ödemesi, sertifikalı tohum kullanım ve fındık alan bazlı gelir desteği ödemeleri yapılmaz.

ıı) 2023 üretim yılında desteklemeye esas ürünlerin toplam üretim alanı; açıkta üretim için bir dekarın, örtüaltı ünitelerinde üretim için 0,5 dekarın altında olan işletmelere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

ii) 2023 üretim yılında desteklemeye esas ürünleri tohumluk elde etmek ve/veya filizlendirme amacıyla üretenlere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

jj) Tapu kayıtlarında hisse büyüklüğü beş dekar üzerinde olan arazilerin kiralama yoluyla bölünmek suretiyle tarımsal faaliyet yapılan alanın beş dekar veya altına düşmesi halinde bu arazilere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

kk) Tasarrufunda bulunan arazinin bir kısmında tarımsal faaliyet yaptığını beyan eden çiftçilere mahallinde yapılan kontrollerde tarımsal faaliyette bulunduğu arazi toplamının beş dekarın üstünde olduğunun tespit edilmesi durumunda küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

ll) Tüzel kişi çiftçilere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

mm) Nadas alanlarına küçük aile işletmesi desteği, gübre desteği ve katı organik-organomineral gübre desteği ödemesi yapılmaz.

nn) Örtüaltı üretimler ve çeltik hariç olmak üzere; 2023 üretim yılı için 2022 üretim yılından, 2024 üretim yılı için 2023 üretim yılından başlamak üzere bir parselde aynı tek yıllık bitki arka arkaya üç kez ekilirse, üçüncü üretim için bu Tebliğde belirtilen destekleme ödemeleri yapılmaz.

Haksız ödemelerin geri alınması ve hak mahrumiyeti

MADDE 25- (1) Bu Tebliğde belirtilen yetkili merciler, yetki alanına giren verilerin kayıt sistemine doğru girilmesinden, kendilerine ibraz edilen belgelerin kontrolünden ve kendi hazırladıkları belgelerden doğrudan sorumludur. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyerek haksız yere ödemeye neden olanlar ile haksız yere ödemelerden yararlanmak üzere sahte veya içeriği itibarıyla gerçek dışı belge düzenleyen ve kullananlar hakkında gerekli idari işlemler yapılarak hukuki ve cezai süreç başlatılır. İl/ilçe tahkim komisyonlarınca Tarım Kanununun 23 üncü maddesine göre yapılacak iş ve işlemler değerlendirilip karara bağlanır, gereği il/ilçe müdürlüklerince yerine getirilir.

(2) Haksız yere yapılan destekleme ödemeleri, ödeme tarihinden itibaren Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır. Haksız ödemenin yapılmasında ödemeyi sağlayan, belge veya belgeleri düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, geri alınacak tutarların tahsilinde müştereken sorumlu tutulurlar.

(3) Bu Tebliğ ile belirlenen destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen çiftçiler tahkim komisyonu kararı tarihinden itibaren beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar. Bunun takibinden il/ilçe müdürlükleri sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim ve yaptırım

MADDE 26- (1) 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Kararda yer alan ve bu Tebliğde anılan desteklerle ilgili işlemlerin yürütülmesini ve denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkili olup, bu amaçla yapılacak çalışmalarda gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları, kooperatifler, ziraat odaları, ticaret borsaları, lisanslı depo işletmeleri, toprak analiz laboratuvarları ve birliklerin hizmetlerinden de yararlanır.

(2) Yönetmelik gereği yapılan örnekleme arazi tespitlerinde, öncelikli olarak fark ödemesi desteği ile küçük aile işletmesi desteğine esas araziler dikkate alınır. Yapılan tespitler tutanağa bağlanır.

(3) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, İTUD ödemeleri için düzenledikleri her türlü bilgi ve belgelerden sorumludurlar. Sorumluluklarını yerine getirmeyen yetkilendirilmiş kuruluşlar hakkında İTUY hükümleri uygulanır.

(4) Yetkilendirilmiş kuruluşlar OTD ödemeleri için düzenledikleri her türlü bilgi ve belgelerden, ayrıca OTD ödemelerinde OTBİS'e eksik veya hatalı yapılan veri girişleri ile düzeltmelerin zamanında yapılmasından sorumludurlar. Sorumluluklarını yerine getirmeyen yetkilendirilmiş kuruluşlar hakkında 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ile OTY hükümleri uygulanır.

(5) Veri girişinde yetki verilen YTK'lar kendilerine tebliğ edilen kullanıcı adı ve şifresinin gizliliği ve güvenliğinden, yaptıkları veri girişlerinin doğruluğundan, düzenledikleri her türlü bilgi ve belgelerden sorumludurlar.

(6) Arazi intikalleri ve mücbir sebeplerden kaynaklanan nedenlerle zamanında destekleme ödemesi yapılamayan çiftçilere ilişkin iş ve işlemler ayrı olarak yapılır.

(7) Sahte belge düzenleyerek haksız destekleme ödemesi yapılmasına sebep olan bombus arı kolonisi çiftçisinin üretim izni iptal edilir.

(8) Bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinde; ilgili üretim yılına esas ÇKS müracaatını yaptıktan sonra vefat eden çiftçiler için;

a) OTD ödemelerinde 2023 üretim yılına ait hasadını gerçekleştirmiş ve üretilen ürünü sertifikalandırılmış ancak destekleme müracaatı yapamadan vefat eden çiftçilerin mirasçıları, müracaat tarihleri içerisinde bu üretimler için OTD'ye esas şartların yerine getirilmiş olması kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile mirasçılardan herhangi birinin varsa diğer mirasçılardan alacağı Muvafakatname-1 ile müracaatı üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

b) İTUD ödemelerinde; 2023 üretim yılına ait hasadını gerçekleştirmiş ve sertifikalandırılmış ancak destekleme müracaatı yapamadan vefat etmiş olan çiftçilerin mirasçıları, müracaat tarihleri içerisinde bu üretimler için İTUD'e esas şartların yerine getirilmiş olması kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile mirasçılardan herhangi birinin varsa diğer mirasçılardan alacağı Muvafakatname-1 ile müracaatı üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

c) Mazot ve gübre desteği, fındık alan bazlı gelir desteği ve katı organik-organomineral gübre desteği hariç diğer destekleme ödemelerinde; bu Tebliğe konu üretim yılına esas destekleme müracaatını yapamadan vefat eden çiftçilerin mirasçıları, arazinin intikalini yaptırılmaması durumunda desteklemeye esas şartları devam ettirmeleri kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile mirasçılardan herhangi birinin diğer mirasçılardan alacağı Muvafakatname-1 ile müracaatı üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

ç) Bu Tebliğe konu üretim yılına esas ÇKS ve destekleme müracaatlarını tamamladıktan sonra vefat eden çiftçiler için destekleme ödemeleri vefat eden çiftçi adına bankaya yatırılır. Vefat etmeden önce dilekçe ile müracaat etmiş ancak EK-4'te istenilen belgeleri teslim edememiş çiftçiler için bu belgeler mirasçılarından herhangi biri tarafından süresi içerisinde il/ilçe müdürlüğüne teslim edilir. Belgelerin süresi içerisinde il/ilçe müdürlüğüne teslim edilmemesi durumunda destekleme ödemesi yapılmaz.

d) Bu Tebliğe konu üretim yılına esas ÇKS ve destekleme müracaatlarını tamamladıktan sonra vefat eden çiftçilerin Ziraat Bankasında bulunan hesaplarına mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere tanımlanan destekleme tutarları, Ziraat Bankasına başvurmaları halinde mirasçılarına nakit olarak ödenir.

(9) Mücbir sebeplerden dolayı mahsul elde edilememesi durumunda; mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen on iş günü içinde çiftçinin ÇKS'ye kayıtlı olduğu il/ilçe müdürlüğüne yazılı olarak bildirimde bulunması ve il/ilçe müdürlüğü tarafından yerinde tespit edilip belgelendirilmesi zorunludur. Mücbir sebep sonucu üretilmesi planlanan bitki türünün zarar gördüğünün il/ilçe tespit komisyonlarınca tespit edilmesi halinde ödemesi gerçekleştirilen tarımsal destekleme geri alınmaz.

(10) Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği ve yem bitkileri desteği uygulamalarında; destek müracaatının yapıldığı il/ilçe müdürlüğü, ekiliş/dikilişin yapıldığı il/ilçe müdürlüğünden onaylı kontrol tutanağını ister ve ödemeye esas icmali hazırlar.

(11) Ürettikleri tohum, fidan/fideyi mahsul veya tohum elde etmek amacıyla ÇKS'ye kayıtlı arazisine eken/diken, Tohum Üretici Belgesi, Fidan/Fide Üretici Belgesine sahip çiftçilerden desteklemeye konu ürünlere ilişkin fatura düzenlemeleri halinde bu belge, düzenlenememesi halinde ise kanuni defter kayıtları desteklemeye esas alınır. Kanuni defter kaydının fotokopisi üzerine, il/ilçe müdürlüğü tarafından "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak fatura yerine kabul edilir. Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği Talep Formunda yer alan bayi/üretici bölümünü kendileri imzalar. Kullanmış olduğu tohum, fide/fidanlara ait sertifika sureti ile tohum, fidan/fide üretici belgesini ibraz eder.

(12) İlama bağılı borç ödemelerinde ve yürütmenin durdurulmasına/yapılan işlemin iptaline ilişkin ödemelerde; mahkeme kararı, dilekçe ve geri ödemeye dair vergi dairesi alındı belgesi veya ilgili banka dekontu aslı gibidir onayları yapılarak, ödemeye esas EK-16'da yer alan ödeme tablosu ile birlikte her bir çiftçi için ayrı üst yazı ile BÜGEM'e gönderilir.

(13) Bu Tebliğde yer almayan teknik konularda Bakanlık genelgeleri ve talimatları uygulanır. Ancak bu Tebliğde yer almayıp yerinde tespit ve çözüm gerektiren konularla ilgili il/ilçe tahkim komisyonları yetkili ve sorumludur.

(14) Yerinde yapılan kontrollerde coğrafi bilgi sistemleri, uzaktan algılama, uydu fotoğrafları ve insansız hava aracı (drone) gibi teknolojileri de kullanılabilir.

Finansman ve ödemeler

MADDE 27- (1) 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar çerçevesinde bu Tebliğde anılan tarımsal destekleme türleri ve destekleme miktarları EK-1'de yer almaktadır.

(2) Destekleme ödemeleri için gerekli finansman 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Kararda belirtilen esaslar çerçevesinde Bakanlık tarımsal destekleme bütçesinden karşılanır. Ödemeler bankanın ilgili şubelerinde daha önce çiftçiler adına açılan veya açılacak olan hesaplara yapılır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 28- (1) 19/11/2022 tarihli ve 32018 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2022/37) yürürlükten kaldırılmıştır.

Tamamlanamayan işlemler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bitkisel üretime destekleme ödemesi yapılmasına dair usul ve esasları düzenleyen geçmiş yılı desteklerine ait tebliğler çerçevesinde başlatılmış işlemler ilgili destekleme yılı için yayımlanmış tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Tebliğ 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız](#)